

รายงานผลการดำเนินงานโครงการบริการวิชาการ
ปีงบประมาณ 2560

โครงการบริการวิชาทางกฎหมายสู่ชุมชน
“อบรมสัมมนาให้ความรู้พื้นฐานทางกฎหมาย และการอำนวยความสะดวก
ความยุติธรรมให้แก่นักเรียน”

วันที่ 25 กรกฎาคม 2560
ณ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี

ผู้รับผิดชอบโครงการ
อาจารย์คณศ รัตนวิไล และคณะ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

คำนำ

รายงานฉบับนี้เป็นโครงการบริการวิชาทางกฎหมายสู่ชุมชน “อบรมสัมมนาให้ความรู้พื้นฐานทางกฎหมาย และการอำนวยความสะดวกแก่นักเรียน ซึ่งได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบในการสรุปผลการดำเนินโครงการดังกล่าวข้างต้น ซึ่งรายละเอียดของรายงานประกอบด้วยความเป็นมา วัตถุประสงค์ของโครงการ แนวทางดำเนินโครงการ งบประมาณ ผลการประเมิน และภาคผนวก

รายงานฉบับนี้ผู้เขียนหวังว่าคงจะมีประโยชน์ในการเป็นแนวทางเพื่อใช้จัดทำโครงการต่างๆต่อไป ตลอดจนประโยชน์อื่นๆตามสมควร

คณะผู้จัดทำ

...../...../.....

บทสรุปผู้บริหาร

หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา โครงการบริการวิชาทางกฎหมายสู่ชุมชน “อบรมสัมมนาให้ความรู้พื้นฐานทางกฎหมาย และการอำนวยความสะดวกแก่นักเรียน ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินโครงการ โดยใช้งบประมาณแผ่นดิน จำนวน 13,425 บาท มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการเกิดความรู้ความเข้าใจในความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย ในชีวิตประจำวัน
2. ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดและวางบรรทัดฐานไว้ และ เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือและการเรียนรู้ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลากับโรงเรียน ในเรื่องของระบบกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนสร้างความรู้และสร้างความเข้าใจในส่วนนโยบายของรัฐบาล ที่ต้องการจะให้สังคมเกิดความสงบสุขและสันติสุขอย่างยั่งยืนต่อไป ตามหลักการที่ว่า เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องนำหลักกฎหมายปรับประยุกต์ใช้กับแนวทางสันติวิธี และนำเผยแพร่การสร้างความรู้ และสร้างความเข้าใจกับประชาชนในชุมชน กลุ่มเป้าหมายตามโครงการ คือ นักศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนเบญจมาศวิทยาสรรพ ซึ่งเป็นโรงเรียนนำร่องที่จังหวัดปัตตานี จำนวน 200 คน โดยได้รับความอนุเคราะห์สถานที่ ห้องประชุมโรงเรียนเบญจมาศวิทยาสรรพ นอกจากนี้ได้มีการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมอบรมโครงการ ฝึกอบรมเยาวชน โครงการบริการวิชาทางกฎหมายสู่ชุมชน “อบรมสัมมนาให้ความรู้พื้นฐานทางกฎหมาย และการอำนวยความสะดวกแก่นักเรียน ดังนี้ 1. เชิงปริมาณ

- 1.1 ผลผลิตของโครงการ 1.1.1 จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ นักศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนเบญจมาศวิทยาสรรพ ซึ่งเป็นโรงเรียนนำร่อง จังหวัดปัตตานี จำนวน 200 คน 1.2 ผลลัพธ์ของโครงการ 1.2.1 จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการบริการวิชาทางกฎหมายสู่ชุมชน นักศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนเบญจมาศวิทยาสรรพ ซึ่งเป็นโรงเรียนนำร่อง จังหวัดปัตตานี จำนวน 200 คน มีความพึงพอใจในโครงการอยู่ที่ระดับ 4.23 ระดับมาก และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1. ควรมีการจัดโครงการอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ เพื่อสามารถวัดความสำเร็จและมีการนำโครงการไปใช้ประโยชน์ต่อไป 2. ผู้รับผิดชอบโครงการควรติดตามผลการใช้ประโยชน์จากโครงการให้บริการวิชาการอย่างต่อเนื่อง 3. ควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการบริการวิชาของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาให้กับประชาชนทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมโครงการ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินโครงการอย่างแท้จริง

อาจารย์คณะศ รัตน์วิไล และคณะ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	
คำนำ	
สารบัญ	
สารบัญตาราง	
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของโครงการ	2
ประโยชน์ที่ได้รับ	2
บทที่ 2 วิธีการดำเนินงาน	3
ขั้นตอนการเตรียมการ	3
ขั้นตอนระหว่างการทำโครงการ	3
ขั้นตอนหลังการทำโครงการ	3
บทที่ 3 ผลการดำเนินงาน	4
บทที่ 4 สรุป อภิปรายผล ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ	10
ภาคผนวก	12
ภาคผนวก (ก) โครงการอนุมัติ	
ภาคผนวก (ข) แบบประเมินความพึงพอใจ	
ภาคผนวก (ค) บัญชีรายชื่อผู้ลงทะเบียนและได้รับเกียรติบัตร	
ภาคผนวก (ง) เอกสารประกอบการอบรม	
ภาคผนวก (จ) รูปจัดโครงการ	
ภาคผนวก (ฉ) คำสั่งต่างๆ	
ภาคผนวก (ช) กำหนดการ	
คณะผู้จัดทำ	

สารบัญตาราง

เรื่อง	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 200 คน	5
ตารางที่ 2 แสดงความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการด้านกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการ	5
ตารางที่ 3 แสดงความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการด้านวิทยากรผู้ให้บริการ	6
ตารางที่ 4 แสดงความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ	6
ตารางที่ 5 แสดงความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	7
ตารางที่ 6 แสดงความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการด้านผู้เข้าร่วมโครงการ	7
ตารางที่ 7 แสดงความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการด้านการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์	8
ตารางที่ 8 แสดงความพึงพอใจในการเข้าร่วมโครงการโดยภาพรวม	8

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการทำโครงการ

หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้จัดการเรียนการสอนเป็นไปตามมาตรฐานปริญญานิติศาสตรบัณฑิตของสภานายความและตามข้อบังคับบัณฑิตยสภา พ.ศ. 2507 ข้อ 50 (2) โดยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตได้จัดให้มีการบริการทางวิชาการในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้หลายพื้นที่ โดยขยายขอบข่ายการให้บริการออกจากมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาไม่ว่าจะเป็น การให้บริการในเขตพื้นที่มัธยมศึกษา จังหวัดยะลา เขตพื้นที่บ้านพักเด็กชาย จังหวัดยะลา หรือเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดยะลา เป็นต้น

ในปัจจุบัน การแก้ปัญหาและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยที่สำคัญประการหนึ่งได้แก่ การอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน สังคม และผู้ที่ต้องสูญเสียจากเหตุความไม่สงบที่เกิดขึ้นโดยที่การอำนวยความสะดวกจะเกิดขึ้นได้นั้น ส่วนหนึ่งย่อมเป็นผลมาจากความรู้ความเข้าใจของประชาชนและสังคมในพื้นที่ ที่จะต้องเข้าใจว่ากระบวนการยุติธรรมและหลักการบทบัญญัติทางกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันของไทยนั้นมีลักษณะประการใด

ดังนั้น หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตจึงได้กำหนดให้มีการบริการวิชาทางกฎหมายสู่ชุมชน ประจำปีการศึกษา 2559 โดยเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องนำความรู้ความเข้าใจในกรอบอำนวยความสะดวกทางกฎหมายไปสู่ประชาชนและสังคมชายแดนใต้ให้มากยิ่งขึ้น ในกรณีนี้ จึงได้จัดโครงการบริการวิชาทางกฎหมายสู่ชุมชนเพื่อมุ่งเสริมความรู้ความเข้าใจดังกล่าว ให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเยาวชนในพื้นที่ชายแดนใต้ ทั้งนี้ กลุ่มเยาวชนดังกล่าวย่อมที่จะกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของการอำนวยความสะดวกพื้นที่ชายแดนใต้ในวันข้างหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการเกิดความรู้ความเข้าใจในความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน
2. ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดและวางบรรทัดฐานไว้
3. เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือและการเรียนรู้ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลากับโรงเรียนในเรื่องของระบบกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนสร้างความรู้และสร้างความเข้าใจในส่วนนโยบายของรัฐบาล ที่ต้องการจะให้สังคมเกิดความสงบสุขและสันติสุขอย่างยั่งยืนต่อไป ตามหลักการที่ว่า เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องนำหลักกฎหมายปรับประยุกต์ใช้กับแนวทางสันติวิธี และนำเผยแพร่การสร้างความรู้และสร้างความเข้าใจกับประชาชนในชุมชน

เป้าหมาย

- **เชิงปริมาณ** นักศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนเบญจมราชูทิศซึ่งเป็นโรงเรียนนำร่องที่จังหวัดปัตตานี จำนวน 200 คน

- **เชิงคุณภาพ** นักศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกยุติธรรม และหลักกฎหมายต่างๆ เพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัดความสำเร็จ (ระดับผลผลิต ระดับผลลัพธ์ และระดับผลกระทบ)

- ตัวชี้วัดผลผลิต

- 1) ทำให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้พัฒนาตนเองและชุมชน
- 2) ร้อยละความพึงพอใจของผู้เข้าอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

- ตัวชี้วัดผลลัพธ์

ทำให้นักเรียนมีความรู้ด้านกฎหมายเพิ่มขึ้น เพื่อใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้

- ตัวชี้วัดผลกระทบ

ทำให้เกิดความเข้าใจพื้นฐานของกฎหมายที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ

1. ประชาชนที่เข้าร่วมรับการอบรม มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายที่เจอในชีวิตประจำวัน

2. ประชาชนสามารถนำเอาความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปถ่ายทอดแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้รู้และเกิดความเข้าใจกฎหมายมากขึ้น

บทที่ 2 วิธีการดำเนินงาน

การดำเนินงานตามโครงการบริการวิชาทางกฎหมายสู่ชุมชน “อบรมสัมมนาให้ความรู้พื้นฐานทางกฎหมาย และการอำนวยความสะดวกความยุติธรรมแก่นักเรียน” ณ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี วันที่ 25 กรกฎาคม 2560 มีวิธีการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการเตรียมการ

1.1 จัดตั้งคณะทำงานและคณะวิทยากรโครงการบริการวิชาทางกฎหมายสู่ชุมชน “อบรมสัมมนาให้ความรู้พื้นฐานทางกฎหมาย และการอำนวยความสะดวกความยุติธรรมแก่นักเรียน” สำหรับวิทยากรได้รับการสนับสนุนจากคณาจารย์หลักสูตรนิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

1.2 ประชุมคณะทำงานและวิทยากร มอบหมายความรับผิดชอบในการเป็นวิทยากรและคณะกรรมการในการปฏิบัติงานในโครงการ

2. ขั้นตอนระหว่างการทำโครงการ

2.1 ประชาสัมพันธ์โครงการ

2.2 ประชุมคณะทำงาน เพื่อกำหนดแผนการฝึกอบรม และประสานความร่วมมือในการดำเนินงาน ตลอดจนเตรียมสื่อประกอบการฝึกอบรม อุปกรณ์ โสตทัศนอุปกรณ์และความร่วมมือในการดำเนินงาน

2.3 จัดทำกำหนดการโครงการเผยแพร่ให้ความรู้ทางกฎหมายว่าด้วยนิติกรรมสัญญาและสัญญาทางธุรกิจ

2.4 จัดทำคู่มือประกอบการฝึกอบรม และการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ดังแสดงในภาคผนวก ง

2.5 เปิดโครงการฝึกอบรมตามโครงการ จำนวน 200 คน วันที่ 25 กรกฎาคม 2560

3. ขั้นตอนหลังการทำโครงการ

3.1 สรุปผลประเมินโครงการบริการวิชาทางกฎหมายสู่ชุมชน “อบรมสัมมนาให้ความรู้พื้นฐานทางกฎหมาย และการอำนวยความสะดวกความยุติธรรมแก่นักเรียน” ประกอบด้วยผลประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

3.2 จัดทำรูปเล่มสรุปรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการบริการวิชาทางกฎหมายสู่ชุมชน “อบรมสัมมนาให้ความรู้พื้นฐานทางกฎหมาย และการอำนวยความสะดวกความยุติธรรมแก่นักเรียน”

บทที่ 3

ผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานโครงการบริการวิชาการทางกฎหมายสู่ชุมชน “อบรมสัมมนาให้ความรู้พื้นฐานทางกฎหมาย และการอำนวยความสะดวกความยุติธรรมให้แก่นักเรียน วันที่ 25 กรกฎาคม 2560 มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการเกิดความรู้ความเข้าใจในความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน
2. ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดและวางบรรทัดฐานไว้
3. เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือและการเรียนรู้ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลากับโรงเรียนในเรื่องของระบบกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนสร้างความรู้และสร้างความเข้าใจในส่วนนโยบายของรัฐบาล ที่ต้องการจะให้สังคมเกิดความสงบสุขและสันติสุขอย่างยั่งยืนต่อไป ตามหลักการที่ว่า เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องนำหลักกฎหมายปรับประยุกต์ใช้กับแนวทางสันติวิธี และนำเผยแพร่การสร้างความรู้และสร้างความเข้าใจกับประชาชนในชุมชน

ตัวชี้วัดผลผลิต

วัดจากคะแนนเฉลี่ยด้านความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน 200 คน จากแบบทดสอบ การประเมินค่าเฉลี่ยระดับคะแนน แบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งได้ให้ความหมายของระดับคะแนนดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
4.01-5.00	พึงพอใจในระดับมากที่สุด
3.01-4.00	พึงพอใจในระดับมาก
2.01-3.00	พึงพอใจในระดับปานกลาง
1.01-2.00	พึงพอใจในระดับน้อย
0.00-1.00	พึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 200 คน

ข้อมูลเบื้องต้น	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
หญิง	131	65.5
ชาย	69	34.5
2. อายุ		
ต่ำกว่า 15 ปี	179	89.5
15 ปีขึ้นไป	21	10.5
3. การศึกษา		
ประถมศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	150	75
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	50	25

จากตารางที่ 1 สรุปโดยภาพรวม ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม โครงการบริการวิชาทางกฎหมายสู่ชุมชน พบว่าผู้เข้าร่วมอบรมเป็นเพศหญิง จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 65.5 และเพศชาย จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 โดยมีอายุต่ำกว่า 15 ปี จำนวน 179 คน คิดเป็นร้อยละ 89.5 และอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในช่วงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 75 รองลงมาอยู่ในระดับช่วงมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 50คน คิดเป็นร้อยละ 25

ตารางที่ 2 แสดงความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการด้านกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการ

ประเด็น		ระดับความพึงพอใจ		
		$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
1	ท่านสามารถติดต่อ สอบถามข้อมูลเข้าร่วมโครงการฯ ได้อย่างสะดวกและชัดเจน	3.95	0.88	มาก
2	ขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการฯไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน	4.28	0.69	มากที่สุด
3	การให้บริการเป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็ว	4.31	0.71	มากที่สุด
รวม		4.18	0.76	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบเห็นว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจต่อภาพรวมของโครงการอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 คิดเป็นร้อยละเท่ากับ 83.60 และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่าผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจมากที่สุดในด้าน 1) การให้บริการเป็นไปอย่างรวดเร็ว รองลงมา คือ 2) ขั้นตอนการเข้าร่วมโครงการฯไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน และ 3) ท่านสามารถสอบถามข้อมูลเข้าร่วมโครงการฯได้อย่างสะดวกและชัดเจน ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.31, 4.28 และ 3.95 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2 และมีค่าร้อยละความพึงพอใจเท่ากับ 86.20, 85.60 และ 79.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการด้านวิทยากรผู้ให้บริการ

ประเด็น		ระดับความพึงพอใจ		
		$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
1	การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมีความชัดเจน	4.43	0.60	มากที่สุด
2	ความสามารถในการอธิบายเนื้อหา	4.36	0.68	มากที่สุด
3	การเชื่อมโยงเนื้อหาในการฝึกอบรม	4.21	0.73	มากที่สุด
4	การตอบข้อซักถามในการฝึกอบรม	3.98	0.69	มาก
รวม		4.25	0.68	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจภาพรวมของโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 คิดเป็นร้อยละเท่ากับ 85.00 และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจมากที่สุดในด้าน 1) การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมีความชัดเจน รองลงมา คือ 2) ความสามารถในการอธิบายเนื้อหา 3) การเชื่อมโยงเนื้อหาในการฝึกอบรม 4) การตอบข้อซักถามในการฝึกอบรม ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.43, 4.36, 4.21 และ 3.98 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 3 และมีค่าร้อยละความพึงพอใจเท่ากับ 88.60, 87.20, 84.20 และ 79.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ

ประเด็น		ระดับความพึงพอใจ		
		$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
1	ให้บริการด้วยความเต็มใจสุภาพ	4.42	0.62	มากที่สุด
2	ให้บริการด้วยความสะดวก รวดเร็ว	4.25	0.70	มากที่สุด
3	ให้บริการตอบข้อซักถาม ข้อสงสัยได้ดี น่าเชื่อถือ	4.16	0.77	มากที่สุด
รวม		4.28	0.70	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจภาพรวมของโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 คิดเป็นร้อยละเท่ากับ 85.60 และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจมากที่สุดในด้าน 1) ให้บริการด้วยความเต็มใจ สุภาพ รองลงมา คือ 2) ให้บริการด้วยความสะดวก รวดเร็ว 3) ให้บริการตอบข้อซักถาม ข้อสงสัยได้ดี น่าเชื่อถือ ตามลำดับ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.42, 4.25 และ 4.16 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4 และมีค่าร้อยละความพึงพอใจเท่ากับ 88.40, 86.20 และ 83.20 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ประเด็น		ระดับความพึงพอใจ		
		$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
1	ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระจากการฝึกอบรม	4.50	0.66	มากที่สุด
2	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมระหว่างฝึกอบรม	4.20	0.72	มากที่สุด
3	สามารถนำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการเรียนและชีวิตประจำวันได้	3.98	0.69	มาก
รวม		4.23	0.69	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 ผู้เข้าร่วมโครงการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจภาพรวมของโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 คิดเป็นร้อยละเท่ากับ 84.60 และจากการพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจมากที่สุดในด้าน 1) สถานที่ในการจัดโครงการฯ มีความเหมาะสม เพียงพอ รองลงมา ได้แก่ 2) อุปกรณ์และเครื่องมือมีความเหมาะสมเพียงพอ และ 3) ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดโครงการฯเหมาะสม ตามลำดับ โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.50, 4.20 และ 3.98 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 5 และมีค่าร้อยละความพึงพอใจเท่ากับ 90.00, 84.00 และ 79.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 แสดงความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการด้านผู้เข้าร่วมโครงการ

ประเด็น		ระดับความพึงพอใจ		
		$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
1	หัวข้อโครงการ ตรงกับความต้องการ/ความสนใจ	4.41	0.74	มากที่สุด
2	ก่อนการเข้าร่วมโครงการ ท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการเพียงใด	4.24	0.72	มากที่สุด
3	หลังการเข้าร่วมโครงการ ท่านได้รับความรู้ แนวคิด ทักษะและประสบการณ์ใหม่ๆจากการเข้าร่วมโครงการ เพียงใด	4.33	0.69	มากที่สุด
รวม		4.33	0.72	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 ผู้เข้าร่วมโครงการด้านผู้เข้าร่วมโครงการ(ตัวท่านเอง) พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจภาพรวมของผู้เข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 คิดเป็นร้อยละเท่ากับ 86.60 เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจมากที่สุดในด้าน 1) หัวข้อโครงการ ตรงกับความต้องการ/ความสนใจ รองลงมาคือ 2) หลังเข้าร่วมโครงการท่านได้รับความรู้แนวคิด ทักษะและประสบการณ์ใหม่ๆจากการเข้าร่วมโครงการเพียงใด และ 3) ก่อนการเข้าร่วมโครงการ ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ เพียงใด ตามลำดับ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.41, 4.33 และ 4.24 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 6 มีค่าร้อยละความพึงพอใจเท่ากับ 88.20, 86.60 และ 84.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 แสดงความพึงพอใจเกี่ยวกับโครงการด้านการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์

ประเด็น		ระดับความพึงพอใจ		
		$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
1	สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้	4.26	0.73	มากที่สุด
2	มีความมั่นใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้	4.10	0.90	มากที่สุด
3	สามารถนำความรู้ไปเผยแพร่/ถ่ายทอดได้	3.95	0.88	มาก
รวม		4.11	0.84	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 ผู้เข้าร่วมโครงการด้านการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในประโยชน์พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจภาพรวมของการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 คิดเป็นร้อยละเท่ากับ 0.84 เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจมากที่สุดในด้าน 1) หัวข้อโครงการ ตรงกับความต้องการ/ความสนใจ รองลงมาคือ 2) หลักเข้าร่วมโครงการท่านได้รับความรู้แนวคิด ทักษะและประสบการณ์ใหม่ๆจากการเข้าร่วมโครงการเพียงใด และ3) ก่อนการเข้าร่วมโครงการ ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ เพียงใด ตามลำดับ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.26, 4.10 และ 3.95 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 7 มีค่าร้อยละความพึงพอใจเท่ากับ 85.20, 82.00 และ 79.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 แสดงความพึงพอใจในการเข้าร่วมโครงการโดยภาพรวม

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ				
	$\bar{x}$	S.D.	ร้อยละ	ความหมาย	
1	ด้านกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการ	4.18	0.76	83.60	มากที่สุด
2	ด้านวิทยากรผู้ให้บริการ	4.25	0.69	85.00	มากที่สุด
3	ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ	4.28	0.70	85.60	มากที่สุด
4	ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	4.23	0.69	84.60	มากที่สุด
5	ด้านผู้เข้าร่วมโครงการ(ตัวท่านเอง)	4.33	0.72	86.60	มากที่สุด
6	การนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์	4.11	0.84	82.20	มากที่สุด
รวม		4.23	0.74	84.60	มากที่สุด

จากตารางที่ 8 ผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.23 และมีค่าร้อยละความพึงพอใจเท่ากับ 84.60 โดยผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจมากที่สุดต่อ 1 ด้านผู้เข้าร่วมโครงการ(ตัวท่านเอง) รองลงมาคือ 2 ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ 3 ด้านวิทยากรผู้ให้บริการ 4 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก 5 ด้านกระบวนการและขั้นตอนการให้บริการ และ 6 ด้านการนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ตามลำดับ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจเท่ากับ 4.33, 4.28, 4.25, 4.23, 4.18 และ 4.11 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 8 คิดเป็นร้อยละความพึงพอใจเท่ากับ 86.60, 85.60, 85.00, 84.60, 83.60 และ 82.20 ตามลำดับ

บทที่ 4

สรุปผล อภิปราย ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินงานตามโครงการบริการวิชาทางกฎหมายสู่ชุมชน “อบรมสัมมนาให้ความรู้พื้นฐานทางกฎหมาย และการอำนวยความสะดวกความยุติธรรมให้นักเรียน เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการเกิดความรู้ความเข้าใจในความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดและวางบรรทัดฐานไว้ และก่อให้เกิดความร่วมมือและการเรียนรู้ระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กับโรงเรียน ในเรื่องของระบบกระบวนการยุติธรรม ตลอดจนสร้างความรู้และสร้างความเข้าใจในส่วนนโยบายของรัฐบาล ที่ต้องการจะให้สังคมเกิดความสงบสุขและสันติสุขอย่างยั่งยืนต่อไป ตามหลักการที่ว่า เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องนำหลักกฎหมายปรับประยุกต์ใช้กับแนวทางสันติวิธี และนำเผยแพร่การสร้างความรู้และสร้างความเข้าใจกับประชาชนในชุมชน

สรุปผลการดำเนินงานตามโครงการในภาพรวม สรุปได้ดังนี้

1. เชิงปริมาณ

1.1 ผลผลิตของโครงการ

1.1.1 จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ นักศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ซึ่งเป็นโรงเรียนนำร่อง จังหวัดปัตตานี จำนวน 200 คน

1.2 ผลลัพธ์ของโครงการ

1.2.1 จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการบริการวิชาทางกฎหมายสู่ชุมชน นักศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ซึ่งเป็นโรงเรียนนำร่อง จังหวัดปัตตานี จำนวน 200 คน มีความพึงพอใจในโครงการอยู่ที่ระดับ 4.23 ระดับมาก

2. เชิงคุณภาพ

นักศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกความยุติธรรม และหลักกฎหมายต่างๆ เพิ่มขึ้น

3. การวัดผลสำเร็จของโครงการ

จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการบริการวิชาทางกฎหมายสู่ชุมชน นักศึกษามัธยมศึกษา โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ซึ่งเป็นโรงเรียนนำร่อง จังหวัดปัตตานี จำนวน 200 คน มีความพึงพอใจในโครงการอยู่ที่ระดับ 4.85 ระดับมากที่สุด

อภิปรายผล ปัจจัยสนับสนุนความสำเร็จในการดำเนินโครงการ

จากการดำเนินงานตามโครงการบริการวิชาทางกฎหมายสู่ชุมชน “อบรมสัมมนาให้ความรู้พื้นฐานทางกฎหมาย และการอำนวยความสะดวกความยุติธรรมแก่นักเรียน อภิปราย ดังนี้

1. มีความเข้าใจเกี่ยวกับความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย หลักกฎหมายทั่วไปของกฎหมาย
2. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการจัดโครงการอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเพื่อสามารถวัดความสำเร็จและมีการนำโครงการไปใช้ประโยชน์ต่อไป
2. ผู้รับผิดชอบโครงการควรติดตามผลการใช้ประโยชน์จากโครงการให้บริการวิชาการอย่างต่อเนื่อง
3. ควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการบริการวิชาของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาให้กับประชาชนทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมโครงการ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินโครงการอย่างแท้จริง

ภาคผนวก ก
โครงการได้รับการอนุมัติ

ภาคผนวก ข
แบบประเมินความพึงพอใจ

ภาคผนวก ค

บัญชีรายชื่อผู้ลงทะเบียนและผู้ได้รับเกียรติบัตร

ภาคผนวก ง
เอกสารประกอบการอบรม

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป

กฎหมาย เป็นกฎเกณฑ์ ข้อบังคับที่ใช้ควบคุมความประพฤติของมนุษย์ในสังคม กฎหมายมีลักษณะเป็นคำสั่ง ข้อห้าม ที่มาจากผู้มีอำนาจสูงสุดในสังคมใช้บังคับได้ทั่วไป ใครฝ่าฝืนจะต้องได้รับโทษหรือสภาพบังคับอย่างใดอย่างหนึ่ง

ความจำเป็นในการมีกฎหมาย

กฎหมายเป็นเครื่องควบคุมประพฤติการณ์ในสังคม พัฒนาขึ้นมาจากศีลธรรม ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี ศาสนา และกฎเกณฑ์ข้อบังคับ ตามลำดับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อธำรงความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของสมาชิกในสังคม กับทั้งเพื่อให้การอยู่ร่วมกันในสังคมนั้นเป็นไปโดยราบรื่น สนองความต้องการของภาคส่วนต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ดังภาษิตละตินที่ว่า **“ที่ใดมีมนุษย์ ที่นั่นมีสังคม ที่นั่นมีกฎหมาย ด้วยเหตุนี้ ที่ใดมีมนุษย์ ที่นั่นจึงมีกฎหมาย**

ระบบกฎหมายในปัจจุบันแบ่งออกเป็น 4 ระบบ ได้แก่ ระบบกฎหมาย ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร ระบบกฎหมายสังคมนิยม และระบบกฎหมายศาสนา กฎหมายแต่ละระบบย่อมมีที่มาแตกต่างกัน

การแบ่งประเภทของกฎหมาย อาจแบ่งได้หลายลักษณะ ขึ้นอยู่กับว่าจะยึดอะไรเป็นหลักเกณฑ์ในการแบ่ง มนุษย์จำเป็นต้องมีกฎหมายเป็นกฎเกณฑ์ในการอยู่ร่วมกัน เพื่อให้สังคม เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและสงบสุข

กฎหมายคืออะไร

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม โดยธรรมชาติแล้วมนุษย์ไม่สามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่คนเดียวได้ จึงต้องรวมกันอยู่เป็นหมู่เป็นพวก เป็นกลุ่มเป็นก้อน เริ่มจากสังคมเล็ก ๆ ระดับครอบครัว ต่อมาเมื่อมนุษย์มีจำนวนมากขึ้นก็รวมกันเป็นเผ่าเป็นกลุ่มชนและสุดท้ายเผ่าที่มีสายพันธุ์เดียวกันก็รวมเข้าด้วยกัน กลายเป็นกลุ่มชนใหญ่ขึ้น จนกลายเป็นรัฐ เป็นประเทศ การที่มนุษย์มาอยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก จำเป็นที่ต้องมีการติดต่อกัน เพื่อแลกเปลี่ยนปัจจัยในการดำรงชีวิต บางครั้งมนุษย์ก็มีความต้องการที่จะทำอะไร ๆ ตามใจตนเองบ้าง ซึ่งการกระทำนั้นอาจเป็นเหตุทำให้ผู้อื่นไม่พอใจ จนเกิดความขัดแย้งวุ่นวายขึ้นมาได้ มนุษย์จึงต้องสร้างกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขึ้นเพื่อใช้ควบคุมความประพฤติของสมาชิกในสังคมให้เป็นไปในทำนองเดียวกัน เพื่อให้สังคมเป็นระเบียบเรียบร้อยสงบสุข กฎเกณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้ เรียกว่าบรรทัดฐานทางสังคม (Social Norms) ประกอบด้วย

1. วิถีชาวบ้าน (Folkways) เป็นกฎเกณฑ์ความประพฤติที่อยู่ในรูปของประเพณีนิยม ที่สมาชิกในสังคมปฏิบัติสืบต่อกันมา ถ้าใครไม่ปฏิบัติตามก็จะถูกติฉินนินทาว่าร้าย เช่น การแต่งกาย กิริยามารยาททางสังคมในโอกาสต่าง ๆ เป็นต้น

2. จารีต (Mores) เป็นกฎเกณฑ์ความประพฤติที่ยึดหลักความดีความชั่ว กฎเกณฑ์ทางศาสนา เป็นเรื่องของความรู้สึกว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก หากใครละเมิดฝ่าฝืนจะได้รับการต่อต้านจากสมาชิกในสังคมอย่างจริงจัง อาจถูกกีดกันออกจากสังคม หรือไม่มีใครคบค้าสมาคมด้วย เช่น การลักเล็กขโมยน้อย การเนรคุณบิดามารดา หรือผู้มีพระคุณ เป็นต้น

3. กฎหมาย (Laws) เป็นกฎเกณฑ์ความประพฤติที่มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจน แน่นนอน ว่า กระทบอย่างไร เป็นความผิดฐานใด จะได้รับอย่างไร เช่น ผู้ใดฆ่าผู้อื่นต้องระวางโทษประหารชีวิต เป็นต้น

กฎเกณฑ์ของความประพฤติทั้งสามประการดังกล่าว สองประการแรกไม่ได้มีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจน การลงโทษผู้ละเมิดฝ่าฝืนก็ไม่รุนแรง ประการที่สาม กฎหมายจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ใช้ได้ผลมากที่สุด ในการควบคุมความประพฤติของมนุษย์ ดังนั้นสังคมมนุษย์ทุกสังคมจึงจำเป็นต้องมีกฎหมาย เป็นกฎเกณฑ์ในการอยู่ร่วมกันดังกล่าวที่ว่า “ที่ใดมีสังคมที่นั่นมีกฎหมาย”

ที่มาของกฎหมาย

คำว่า **ที่มาของกฎหมาย** นักกฎหมายหลายท่านให้ความหมายไว้แตกต่างกัน บางท่านหมายถึงแหล่งที่มาหรือบ่อเกิดของกฎหมาย บางท่านหมายถึงความถึงแหล่งที่จะค้นพบกฎหมาย หรือบางท่านอาจหมายถึงความถึงศาลหรือผู้ที่ให้นำกฎหมายไปปรับใช้กับคดีที่เกิดขึ้น ถึงแม้ว่านักกฎหมายจะมีความเห็นแตกต่างกันออกไป แต่ที่มาของกฎหมายโดยทั่วไปแล้วมีความใกล้เคียงกัน โดยพิจารณาถึงที่มาของกฎหมายหลักสองระบบคือ ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร และระบบกฎหมายไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

ที่มาของระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร

1. กฎหมายลายลักษณ์อักษร ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร เป็นระบบที่สืบทอดมาจากกฎหมายโรมัน ซึ่งให้ความสำคัญกับตัวบทกฎหมายที่บัญญัติขึ้นใช้โดยถูกต้องตามกระบวนการบัญญัติกฎหมาย ดังนั้นที่มาประการสำคัญของระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร ก็คือกฎหมายที่มีการบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งอาจมีหลายลักษณะด้วยกัน เช่น รัฐธรรมนูญ ประมวลกฎหมาย พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง เป็นต้น

2. จารีตประเพณี ในบางครั้งการบัญญัติกฎหมายเป็นลายลักษณ์อักษร จะให้ครอบคลุมทุกเรื่อง เป็นไปได้ยาก จึงต้องมีการนำเอาจารีตประเพณี มาบัญญัติใช้เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรด้วย เช่น การชกมวยบนเวที ถ้าเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ถึงแม้ว่าคู่ต่อสู้จะบาดเจ็บหรือเสียชีวิตก็ไม่มี ความผิด หรือแพทย์ที่ตัดแขนตัดขาคนไข้โดยที่คนไข้ยินยอมก็ไม่มี ความผิด เป็นต้น เท่าที่ผ่านมายังไม่มีการฟ้องร้องคดีเรื่องเหล่านี้เลย ซึ่งคงจะเป็นเพราะจารีตประเพณีที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่าเป็นเสมือนกฎหมาย

3. หลักกฎหมายทั่วไป ในบางครั้งถึงแม้จะมีกฎหมายลายลักษณ์อักษร และกฎหมายจารีตประเพณี มาใช้พิจารณาตัดสินความแล้วก็ตาม แต่ก็อาจไม่เพียงพอครอบคลุมได้ทุกเรื่อง จึงต้องมีการนำเอาหลักกฎหมายทั่วไป ซึ่งประเทศอื่น ๆ ที่มีความก้าวหน้าทางกฎหมาย ได้ยอมรับกฎหมายนั้นแล้ว มาปรับใช้ในการพิจารณาตัดสินคดีความด้วย เช่น หลักผู้รับโอนไม่มีสิทธิ์ดีกว่าผู้รับโอน โจทย์พิสูจน์ไม่ได้ต้องปล่อยตัวจำเลย คดีอย่างเดียวกันต้องพิพากษาตัดสินเหมือนกัน ฯลฯ เป็นต้น

ที่มาของกฎหมายไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

1. จารีตประเพณี ถือว่าเป็นที่มาประการสำคัญของระบบกฎหมายไม่เป็นลายลักษณ์อักษร เนื่องจากกฎหมายระบบนี้เกิดจากการนำเอาจารีตประเพณี ซึ่งคนในสังคมยอมรับและปฏิบัติสืบทอดกันมานาน มาใช้เป็นหลักในการพิจารณาตัดสินคดีความ

2. คำพิพากษาของศาล จารีตประเพณีใดที่ถูกนำมาใช้เป็นหลักในการพิจารณาตัดสินคดีความแล้ว ก็จะถูกกลายเป็นคำพิพากษาของศาล ซึ่งคำพิพากษาบางเรื่องอาจถูกนำไปใช้เป็นหลัก หรือเป็น

บรรทัดฐานในการพิจารณาตัดสินคดีความต่อ ๆ ไป คำพิพากษาของศาลจึงเป็นที่มาอีกประการหนึ่งของระบบกฎหมายไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

3. กฎหมายลายลักษณ์อักษร ในสมัยต่อ ๆ มาบ้านเมืองเจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว การที่จะรอให้จารีตประเพณีเกิดขึ้นย่อมไม่ทันกาล บางครั้งจึงจำเป็นต้องสร้างกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษรขึ้นมาใช้ด้วย

4. ความเห็นของนักนิติศาสตร์ ระบบกฎหมายไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ยังยอมรับความเห็นของนักนิติศาสตร์มาใช้เป็นหลักในการตัดสินคดีความด้วย เพราะนักนิติศาสตร์เป็นผู้ที่ศึกษากฎหมายอยู่เสมอเป็นผู้ที่มีความรู้ ความคิด มีเหตุผล ความเห็นของนักนิติศาสตร์ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปย่อมมีน้ำหนักพอที่จะนำไปใช้อ้างอิงในการพิจารณาตัดสินความได้

5. หลักความยุติธรรมหรือมโนธรรมของผู้พิพากษา ในระยะหลังที่บ้านเมืองเจริญขึ้นสภาพสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ก็เปลี่ยนแปลงไป การใช้จารีตประเพณีและคำพิพากษาเก่า ๆ มาเป็นหลักในการพิจารณาตัดสินคดีความอาจไม่ยุติธรรม จึงเกิดศาลระบบใหม่ขึ้น ซึ่งศาลระบบนี้จะไม่ผูกมัดกับจารีตประเพณีหรือคำพิพากษาของศาลเดิม แต่จะยึดหลักความยุติธรรมและให้ความเป็นธรรมแก่คู่กรณี ซึ่งเรียกว่ามโนธรรมของผู้พิพากษา(Squity) ซึ่งต่อมาได้รับการยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของระบบกฎหมายไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

ลักษณะของกฎหมาย

การปกครองประเทศให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยสงบสุขนั้น รัฐจำเป็นต้องออกคำสั่ง ข้อบังคับต่าง ๆ มากมาย คำสั่ง ข้อบังคับเหล่านั้นมิได้เป็นกฎหมายทุกฉบับ คำสั่ง ข้อบังคับของรัฐที่จะถือว่าเป็นกฎหมายได้นั้น ต้องประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

1. มาจากรัฐอธิปัตย์ หมายความว่า ผู้ที่จะออกกฎหมายได้นั้นต้องเป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในประเทศ ซึ่งจะเป็นใครนั้นต้องแล้วแต่สถานการณ์หรือรูปแบบการปกครองประเทศไทยสมัยสมบูรณาญาสิทธิราช พระมหากษัตริย์ทรงมีอำนาจสิทธิ์ขาดในการปกครอง และการออกกฎหมายแต่เพียงผู้เดียว ปัจจุบันเราใช้การปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รัฐธรรมนูญบัญญัติให้อำนาจอธิปไตยซึ่งเห็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศเป็นของปวงชนชาวไทย และบัญญัติให้พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติ ซึ่งเป็นอำนาจในการออกกฎหมายโดยความเห็นชอบของรัฐสภาในสถานการณ์ที่มีการปฏิวัติยึดอำนาจการปกครองประเทศ หัวหน้าคณะปฏิวัติก็มีอำนาจออกกฎหมายได้เพราะเป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในขณะนั้น จะเห็นได้ว่าทุกวันนี้ยังมีประกาศคณะปฏิวัติหลายฉบับที่ยังบังคับใช้เป็นกฎหมายอยู่

2. เป็นคำสั่ง ข้อห้าม ข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติตาม หมายความว่า กฎหมายไม่ใช่คำขอร้อง หรือแถลงการณ์ เมื่อประกาศใช้แล้วประชาชนทุกคนต้องปฏิบัติตาม ถึงแม้ว่าจะขัดต่อผลประโยชน์หรือไม่เห็นด้วย ก็ต้องยอมรับจะปฏิเสธไม่ได้ เช่น กฎหมายบังคับให้เสียภาษี บังคับให้ต้องรับราชการทหาร เป็นต้น

3. ใช้ได้ทั่วไป หมายความว่า กฎหมายเมื่อประกาศใช้แล้ว จะมีผลใช้บังคับได้กับประชาชนทุกคนไม่ว่าจะเป็นเด็ก ผู้ใหญ่ ผู้ชาย ผู้หญิง คนรวย คนจน ข้าราชการ แม้แต่พระมหากษัตริย์หรือเชื้อพระวงศ์ก็ตาม และใช้ได้ทั่วไปทุกพื้นที่ในอาณาเขตประเทศไทย

4. ใช้ได้เสมอไป หมายความว่า กฎหมายเมื่อประกาศใช้แล้ว จะมีผลใช้บังคับได้ตลอดไป ไม่ว่าจะเก่าแก่ ล้าสมัย หรือนานเท่าใดก็ตาม จนกว่าจะมีการยกเลิก

5. มีสภาพบังคับ หมายความว่า กฎหมายเมื่อประกาศใช้แล้ว ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามจะต้องถูกลงโทษ หรือตกอยู่ในสภาพบังคับอย่างใดอย่างหนึ่งเสมอ อาจจะหนักบ้าง เบาบ้างแล้วแต่ความผิดในกฎหมาย อาญา สภาพบังคับเรียกว่าโทษ มีอยู่ 5 ประการ คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน ในกฎหมายแพ่ง สภาพบังคับขึ้นอยู่กับกระทำความผิด เช่น บังคับให้ชำระหนี้ ชดใช้ค่าเสียหาย หรือเสียดอกเบี้ย เป็นต้น นอกจากนี้ในกฎหมายอื่น ๆ ก็อาจมีสภาพบังคับอื่น ๆ อีกก็ได้ เช่น ข้าราชการที่ทำผิดวินัย อาจถูกตัดเงินเดือน สั่งพักราชการ ให้ออกปลดออกหรือไล่ออก เป็นต้น

ระบบของกฎหมาย (Legal System)

ระบบของกฎหมาย หรือตำราบางเล่มเรียกว่า สกุลของกฎหมาย (Legal Family) เป็นความพยายามของนักกฎหมาย ที่จะจับกลุ่มของกฎหมายที่มีใช้อยู่ในประเทศต่าง ๆ ในโลก ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันเข้าไว้ด้วยกัน ซึ่งในปัจจุบันนี้ระบบกฎหมายอาจแบ่งออกได้เป็น 4 ระบบ คือ

1. ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร (Civil Law) นักกฎหมายบางท่านเรียกว่า ระบบประมวลกฎหมาย (Code Law) หรือสกุลโรมานอ เยอรมานิก (Romano Germanic) กฎหมายระบบนี้กำเนิดขึ้นในทวีปยุโรป จากการศึกษาค้นคว้ากฎหมายโรมัน โดยเฉพาะอิตาลีกับเยอรมันซึ่งได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมโรมัน ถือว่าเป็นประเทศที่พัฒนากฎหมายระบบนี้ให้เกิดขึ้นอย่างจริงจัง กฎหมายระบบนี้ให้ความสำคัญกับกฎหมายที่มีการบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษร การศึกษากฎหมายต้องเริ่มจากตัวบทกฎหมายเป็นสำคัญ คำพิพากษาของศาลไม่ใช่กฎหมาย แต่เป็นบรรทัดฐาน แบบอย่างในการตีความกฎหมาย ปัจจุบันประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายลายลักษณ์อักษร ได้แก่ อิตาลี เยอรมัน สวิตเซอร์แลนด์ สเปน ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น และไทย

2. ระบบกฎหมายไม่เป็นลายลักษณ์อักษร (Common Law) ตำราบางเล่มเรียกว่า กฎหมายจารีตประเพณี กำเนิดขึ้นในประเทศอังกฤษ กฎหมายระบบนี้ให้ความสำคัญกับจารีตประเพณี โดยใช้เป็นหลักในการพิจารณาคัดสินคดีความต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เมื่อตัดสินชี้ขาดแล้วก็กลายเป็นหลักการ เมื่อมีคดีความที่มีลักษณะคล้ายกันเกิดขึ้นก็ต้องใช้หลักของคดีแรกเป็นบรรทัดฐานในการตัดสินชี้ขาด ปัจจุบันประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และประเทศในเครือจักรภพ

3. ระบบกฎหมายประเทศสังคมนิยม (Socialist Law) เกิดขึ้นและใช้อยู่ในสหภาพโซเวียตและกลุ่มประเทศบริวาร เกิดจากความต้องการของนักกฎหมายของประเทศสังคมนิยม ตามปรัชญาของลัทธิมาร์กซ์ ซึ่งความจริงก็คือกฎหมายลายลักษณ์อักษรนั่นเอง แต่ก็มีส่วนที่แตกต่างกันก็คือ กฎหมายระบบนี้ต้องการสร้างความเท่าเทียมกันให้เกิดขึ้นในสังคม ให้ความสำคัญเรื่องกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน โดยรัฐมีอำนาจเข้าไปจัดการถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของประชาชนได้ และรัฐเป็นผู้จัดสวัสดิการให้ประชาชนไม่มีอำนาจต่อรองใด ๆ ทั้งสิ้น

4. ระบบกฎหมายศาสนา (Religion Law) เกิดขึ้นในกลุ่มประเทศที่ใช้หลักทางศาสนาเป็นแม่บทในการปกครอง เช่น กฎหมายศาสนาอิสลามซึ่งใช้อยู่ในกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง กฎหมายระบบนี้ให้ความสำคัญกับกฎเกณฑ์ ข้อบัญญัติศาสนา การพิจารณาคัดสินคดีความก็จะใช้กฎแห่งศาสนาเป็นหลัก

ประเภทของกฎหมาย

การปกครองประเทศให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยสงบสุขนั้น รัฐจำเป็นต้องออกคำสั่ง ข้อบังคับต่าง ๆ มากมาย คำสั่ง ข้อบังคับเหล่านั้นมิได้เป็นกฎหมายทุกฉบับ คำสั่ง ข้อบังคับของรัฐที่จะถือว่าเป็นกฎหมายได้นั้น ต้องประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้

1. มาจากรัฐอธิปัตย์ หมายความว่า ผู้ที่จะออกกฎหมายได้นั้นต้องเป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในประเทศ ซึ่งจะเป็นใครนั้นต้องแล้วแต่สถานการณ์หรือรูปแบบการปกครองประเทศไทยสมัยสมบูรณ์ภายใต้รัฐธรรมนูญ พระมหากษัตริย์ทรงมีอำนาจสิทธิ์ขาดในการปกครอง และการออกกฎหมายแต่เพียงผู้เดียว ปัจจุบันเราใช้การปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รัฐธรรมนูญบัญญัติให้อำนาจอธิปไตยซึ่งเห็นอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศเป็นของปวงชนชาวไทย และบัญญัติให้พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติ ซึ่งเป็นอำนาจในการออกกฎหมายโดยความเห็นชอบของรัฐสภา ในสถานการณ์ที่มีการปฏิวัติยึดอำนาจการปกครองประเทศ หัวหน้าคณะปฏิวัติก็มีอำนาจออกกฎหมายได้เพราะเป็นผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในขณะนั้น จะเห็นได้ว่าทุกวันนี้ยังมีประกาศคณะปฏิวัติหลายฉบับที่ยังบังคับใช้เป็นกฎหมายอยู่

2. เป็นคำสั่ง ข้อห้าม ข้อบังคับที่ต้องปฏิบัติตาม หมายความว่า กฎหมายไม่ใช่คำขอร้อง หรือแถลงการณ์ เมื่อประกาศใช้แล้วประชาชนทุกคนต้องปฏิบัติตาม ถึงแม้ว่าจะขัดต่อผลประโยชน์หรือไม่เห็นด้วย ก็ต้องยอมรับจะปฏิเสธไม่ได้ เช่น กฎหมายบังคับให้เสียภาษี บังคับให้ต้องรับราชการทหาร เป็นต้น

3. ใช้ได้ทั่วไป หมายความว่า กฎหมายเมื่อประกาศใช้แล้ว จะมีผลใช้บังคับได้กับประชาชนทุกคนไม่ว่าจะเป็นเด็ก ผู้ใหญ่ ผู้ชาย ผู้หญิง คนรวย คนจน ข้าราชการ แม้แต่พระมหากษัตริย์หรือเชื้อพระราชวงศ์ก็ตาม และใช้ได้ทั่วไปทุกพื้นที่ในอาณาเขตประเทศไทย

4. ใช้ได้เสมอไป หมายความว่า กฎหมายเมื่อประกาศใช้แล้ว จะมีผลใช้บังคับได้ตลอดไป ไม่ว่าจะเก่าแก่ ล้าสมัย หรือนานเท่าใดก็ตาม จนกว่าจะมีการยกเลิก

5. มีสภาพบังคับ หมายความว่า กฎหมายเมื่อประกาศใช้แล้ว ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามจะต้องถูกลงโทษหรือตกอยู่ในสภาพบังคับอย่างใดอย่างหนึ่งเสมอ อาจจะหนักบ้าง เบาบ้างแล้วแต่ความผิดในกฎหมายอาญา สภาพบังคับเรียกว่าโทษ มีอยู่ 5 ประการ คือ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์ ในกฎหมายแพ่ง สภาพบังคับขึ้นอยู่กับการกระทำความผิด เช่น บังคับให้ชำระหนี้ ชดใช้ค่าเสียหาย หรือเสียดอกเบี้ย เป็นต้น นอกจากนี้ในกฎหมายอื่น ๆ ก็อาจมีสภาพบังคับอื่น ๆ อีกก็ได้ เช่น ข้าราชการที่ทำผิดวินัย อาจถูกตัดเงินเดือน สั่งพักราชการ ให้ออกปลดออกหรือไล่ออก เป็นต้น

กฎหมายจราจร

กฎหมายจราจรเกี่ยวกับทางบก

กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรทางบก กำหนดหน้าที่ของผู้ขับขี่ยานพาหนะในถนน ซึ่งผู้ขับขี่ยานพาหนะทุกคนต้องรู้และปฏิบัติตามสัญญาณจราจรและเครื่องหมายจราจรอย่างเคร่งครัดและผู้เดินเท้าก็ต้องปฏิบัติตามกฎจราจรของคนเดินเท้า

ในสังคมปัจจุบันนี้วิทยาการต่างๆ ก้าวหน้าไปมาก การคมนาคมสะดวกขึ้น ในสมัยโบราณจะเดินทางไปไหนก็อาศัยการเดิน ถ้าเดินทางไปในระยะทางไกลก็จะใช้สัตว์เป็นพาหนะ เช่น ช้าง ม้า ฯลฯ แต่ในปัจจุบันนี้จะเห็นว่าการคมนาคมรวดเร็วทั้งทางบก ทางเรือและทางอากาศ โดยเฉพาะการคมนาคมทางบก มีรถยนต์ประเภทต่างๆ เป็นพาหนะจำนวนมากขึ้นตามฐานะเศรษฐกิจของพลเมือง ดังนั้นจึงมีกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบกขึ้นมาเป็นหลักเพื่อควบคุมการใช้เส้นทางของผู้ขับขี่ คนเดินเท้าคนจูงหรือหรือไล่ต้อนสัตว์

ให้ปฏิบัติตามหลักของกฎหมาย เพื่อสงวนไว้ซึ่งชีวิตและทรัพย์สินของบุคคล เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม วัตถุประสงค์สำคัญของพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 คือ ต้องการควบคุมการใช้รถใช้ถนนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย

1. สัญญาณจราจรและเครื่องหมายจราจร

สัญญาณจราจร หมายถึง สัญญาณใดๆ ไม่ว่าจะแสดงด้วยธง ไฟ ไฟฟ้า มือ แขน เสียงนกหวีดหรือด้วยวิธีอื่นสำหรับให้ผู้ขับขี่ คนเดินเท้าหรือคนจูง ชี หรือไล่ต้อนสัตว์ปฏิบัติตามสัญญาณนั้น เครื่องหมายจราจร หมายถึง เครื่องหมายใดๆ ที่ได้ติดตั้งไว้หรือทำให้ปรากฏในทางสำหรับให้ผู้ขับขี่ คนเดินเท้า หรือคนที่จูง ชี หรือไล่ต้อนสัตว์ ปฏิบัติตามเครื่องหมายนั้น

2. การปฏิบัติตามกฎจราจร

- ผู้ขับขี่ต้องปฏิบัติตามสัญญาณจราจร หรือเครื่องหมายจราจรที่ปรากฏข้างหน้าในกรณีต่อไปนี้
  - สัญญาณจราจรไฟสีเหลืองอำพัน ให้ผู้ขับขี่เตรียมหยุดรถหลังเส้นให้หยุด เพื่อเตรียมปฏิบัติตามสัญญาณที่จะปรากฏต่อไป เว้นแต่ผู้ขับขี่ได้เลยเส้นให้หยุดไปแล้วให้เลยไปได้
  - สัญญาณจราจรไฟสีแดง หรือเครื่องหมายจราจรสีแดงที่มีคำว่า “หยุด” ให้ผู้ขับขี่หยุดรถหลังเส้นให้หยุดรถ
  - สัญญาณจราจรไฟสีเขียว หรือเครื่องหมายจราจรสีเขียวที่มีคำว่า “ไป” ให้ผู้ขับขี่ขับรถต่อไปได้ เว้นแต่จะมีเครื่องหมายจราจรกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น
  - สัญญาณจราจรไฟสีแดง แสดงพร้อมกับลูกศรสีเขียวให้เลี้ยวหรือชี้ให้ตรงไป ให้ผู้ขับขี่เลี้ยวรถหรือขับตรงไปได้ตามทิศทางที่ลูกศรชี้ ในการใช้ทางตามลูกศรชี้ ผู้ขับขี่ต้องใช้เส้นทางด้วยความระมัดระวัง และต้องให้สิทธิแก่คนเดินเท้าในทางข้าม หรือผู้ขับขี่ที่มาทางขวาก่อน
  - สัญญาณจราจรไฟกะพริบสีแดง ถ้าติดตั้งอยู่ที่ทางร่วมทางแยกใด และเปิดทางด้านใดให้ผู้ขับขี่ที่มาทางด้านนั้นหยุดรถหลังเส้นให้รถหยุด เมื่อเห็นว่าปลอดภัยและไม่เป็นการกีดขวางการจราจรแล้ว จึงให้ขับรถต่อไปได้ด้วยความระมัดระวัง
  - สัญญาณจราจรไฟกะพริบสีเหลืองอำพัน ถ้าติดตั้งอยู่ ที่ใด ให้ผู้ขับขี่ลดความเร็วรถลง และผ่านทางเดินรถนั้นไปด้วยความระมัดระวัง ผู้ขับขี่ซึ่งจะขับรถตรงไป ต้องเข้าอยู่ในช่องเดินรถที่มีเครื่องหมายจราจรแสดงให้ตรงไป ส่วนผู้ขับขี่ที่จะเลี้ยวรถ ต้องเข้าอยู่ในช่องเดินรถที่มีเครื่องหมายแสดง

ให้เลี้ยว การเข้าอยู่ในช่องเดินรถดังกล่าว จะต้องเข้าตั้งแต่เริ่มมีเครื่องหมายแสดงให้ปฏิบัติเช่นนั้น
2. ผู้ขับขี่ต้องปฏิบัติตามสัญญาณจราจรที่พนักงานเจ้าหน้าที่แสดงให้ปรากฏข้างหน้าในกรณี
ต่อไปนี้

2.1 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ยื่น และเหยียดแขนซ้ายออกไปเสมอระดับไหล่ ผู้ขับขี่ซึ่งขับ
รถมาทางด้านหลังของพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องหยุดรถ แต่ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ลดแขนข้างที่เหยียดออกไป
นั้นลงและโบกมือไปข้างหน้า ให้ผู้ขับขี่ซึ่งหยุดรถอยู่ทางด้านหลังขับรถผ่านไป

2.2 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ยื่น และเหยียดแขนข้างใดข้างหนึ่งออกไปเสมอระดับไหล่
และตั้งฝ่ามือขึ้น ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถมาทางด้านที่เหยียดแขนข้างนั้นของพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องหยุดรถ แต่ถ้า
พนักงานเจ้าหน้าที่พลิกฝ่ามือที่ตั้งอยู่นั้น แล้วโบกผ่านศีรษะไปทางด้านหลัง ให้ผู้ขับขี่ซึ่งหยุดรถอยู่นั้นขับ
ผ่านไป

2.3 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ยื่น และเหยียดแขนทั้งสองข้างออกไปเสมอระดับไหล่และตั้ง
ฝ่ามือขึ้น ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถมาทางด้านที่เหยียดแขนทั้งสองข้างของพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องหยุดรถ

2.4 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ยื่น และยกแขนขวาที่เอวตั้งฉากกับแขนท่อนบนและตั้ง
ฝ่ามือขึ้น ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถมาทางด้านหน้าของพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องหยุดรถ แต่ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่พลิกฝ่า
มือที่ตั้งอยู่นั้น โบกไปด้านหลัง ให้ผู้ขับขี่ซึ่งหยุดรถทางด้านหน้าของพนักงานเจ้าหน้าที่ขับรถผ่านไป

2.5 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ยื่น และยกแขนขวาที่เอวตั้งฉากกับแขนท่อนบนและตั้ง
ฝ่ามือขึ้น ส่วนแขนซ้ายเหยียดออกไปเสมอระดับไหล่ ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถมาทางด้านหน้าและด้านหลังของ
พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องหยุดรถ การหยุดรถให้หยุดหลังเส้นให้หยุด ในกรณีที่ทางเดินรถใดไม่มีเส้นให้หยุด ให้
ผู้ขับขี่หยุดรถห่างจากพนักงานเจ้าหน้าที่ในระยะไม่น้อยกว่า 3 เมตร

3. ผู้ขับขี่รถต้องปฏิบัติตามสัญญาณจราจรที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้แสดงด้วยเสียงสัญญาณ
นกหวีดในกรณีต่อไปนี้

3.1 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้เสียงสัญญาณนกหวีดยาวหนึ่งครั้ง ให้ผู้ขับขี่หยุดรถทันที

3.2 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้เสียงสัญญาณนกหวีดสั้นสองครั้งติดต่อกัน ให้ผู้ขับขี่ขับรถ
ผ่านไป

4. การปฏิบัติตามกฎจราจรของผู้ขับขี่รถจักรยาน

นักเรียนที่อยู่ต่างจังหวัดบางคนจะขับขี่รถจักรยานไปโรงเรียน หรือผู้ที่อยู่ในกรุงเทพฯ
บางคนก็ขับขี่รถจักรยานในระยะทางไกลๆ ฉะนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องรู้ข้อปฏิบัติของผู้ขับขี่รถจักรยานดังนี้

1. ทางใดที่ได้จัดทำไว้สำหรับรถจักรยาน ผู้ขับขี่รถจักรยานต้องขับขี่ในทางนั้น

2. รถจักรยานที่ใช้ในทางเดินรถ ไหล่ทาง หรือทางที่จัดทำไว้สำหรับรถจักรยาน ผู้ขับขี่
รถจักรยานต้องจัดให้มี

1) กระจังที่ให้สัญญาณได้ยินได้ในระยะไม่น้อยกว่า 30 เมตร

2) เครื่องห้ามล้อที่ใช้การได้ดี เมื่อใช้สามารถทำให้รถจักรยานหยุดได้ทันที

3) โคมไฟติดหน้ารถจักรยานแสงขาวไม่น้อยกว่า 1 ดวง ที่ให้แสงไฟส่องตรงไป

ข้างหน้า เห็นพื้นทางได้ชัดเจนในระยะไม่น้อยกว่า 15 เมตร และอยู่ในระดับต่ำกว่าสายตาของผู้ขับขี่ซึ่งขับ
รถสวนมา

4) โคมไฟติดหน้ารถจักรยานแสงแดงไม่น้อยกว่า 1 ดวง ที่ให้แสงไฟส่องตรงไปข้างหลังหรือวัตถุสะท้อนแสงสีแดงแทน ซึ่งเมื่อถูกไฟส่องให้มีแสงสะท้อน

3. ผู้ขับขี่รถจักรยานต้องขับให้ชิดขอบทางด้านซ้ายของทางเดินรถ ไหล่ทางหรือทางที่จัดทำไว้สำหรับรถจักรยานให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ในกรณีที่มีช่องเดินรถประจำทางด้านซ้ายสุดของทางเดินรถ ต้องขับขี่จักรยานให้ชิดช่องเดินรถประจำทางนั้น

4. ในทางเดินรถ ไหล่ทาง หรือทางที่จัดทำไว้สำหรับรถจักรยาน ห้ามผู้ขับขี่รถจักรยานปฏิบัติดังนี้

1) ขับรถโดยประมาทหรือน่าหวาดเสียวอันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน

2) ขับรถโดยไม่จับคันบังคับรถ

3) ขับขนานกันเกินสอง เว้นแต่ขับในทางที่จัดไว้สำหรับรถจักรยาน

4) ขับโดยนั่งบนที่นั่งอื่นอันมิใช่ที่นั่งที่จัดไว้เป็นที่นั่งตามปกติ

5) ขับโดยบรรทุกบุคคลอื่น เว้นแต่รถจักรยานสามล้อสำหรับบรรทุกคน ทั้งนี้ตามเงื่อนไขที่เจ้าพนักงานจราจรกำหนด

6) บรรทุกหรือถือสิ่งของ หีบห่อ หรือของใดๆ ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจับคันบังคับรถหรืออันอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทรัพย์สิน

7) เกาะหรือพวงรถอื่นที่กำลังเล่นอยู่

3. การปฏิบัติตามกฎจราจรของคนเดินเท้า

คนไทยทุกคนต้องรู้การปฏิบัติตนตามกฎจราจรของคนเดินเท้า คงไม่มีใครปฏิเสธว่าไม่เคยเดินข้ามถนนหรือไม่เคยเดินบนถนน โดยเฉพาะนักเรียนจะต้องเดินทางไปโรงเรียนทุกวัน จะต้องรู้ข้อปฏิบัติตามกฎจราจรของคนเดินเท้าดังนี้

1. ทางใดที่มีทางเท้าหรือไหล่ทางอยู่ข้างทางเดินรถให้คนเดินเท้าเดินบนทางเท้าหรือไหล่ทาง ถ้าทางนั้นไม่มีทางเท้าอยู่ข้างทางเดินรถให้เดินริมทางด้านขวาของตน

2. ภายในระยะไม่เกิน 100 เมตรนับจากทางข้าม ห้ามคนเดินเท้าข้ามนอกทางข้าม

3. คนเดินเท้าซึ่งประสงค์จะข้ามทางเดินรถในทางข้ามที่มีไฟสัญญาณจราจรควบคุมคนเดินเท้า ให้ปฏิบัติตามไฟสัญญาณจราจรที่ปรากฏต่อหน้า ดังต่อไปนี้

1) เมื่อมีสัญญาณจราจรไฟสีแดง ไม่ว่าจะมียูหรือข้อความเป็นการห้ามมิให้คนเดินเท้าข้ามทางเดินรถด้วยหรือไม่ก็ตาม ให้คนเดินเท้าหยุดรออยู่บนทางเท้าบนเกาะแบ่งทางเดินรถหรือในเขตปลอดภัย เว้นแต่ทางใดที่ไม่มีทางเท้าให้หยุดรอบนไหล่ทางหรือขอบทาง

2) เมื่อมีสัญญาณจราจรไฟสีเขียว ไม่ว่าจะมียูหรือข้อความเป็นการอนุญาตให้คนเดินเท้าข้ามทางเดินรถด้วยหรือไม่ก็ตาม ให้คนเดินเท้าข้ามทางเดินรถได้

3) เมื่อมีสัญญาณจราจรไฟสีเขียวกะพริบทางด้านใดของทาง ให้คนเดินเท้าที่ยังไม่ได้ข้ามทางเดินรถหยุดรอบนทางเท้า บนเกาะแบ่งทางเดินรถหรือในเขตปลอดภัย แต่ถ้ากำลังข้ามทางเดินรถ ให้ข้ามทางเดินรถโดยเร็ว

4. คนเดินเท้าซึ่งประสงค์จะข้ามทางเดินรถในทางข้าม หรือทางร่วมทางแยกที่มีสัญญาณจราจรควบคุมการใช้ทาง ให้ปฏิบัติตามดังต่อไปนี้

1) เมื่อมีสัญญาณจราจรไฟสีแดงให้รถหยุดทางด้านของทาง ให้คนเดินเท้าข้ามทางเดินรถตามที่รถหยุดนั้น และต้องข้ามทางเดินรถภายในทางข้าม

2) เมื่อมีสัญญาณจราจรไฟสีเขียวให้รถผ่านทางด้านใดของทาง ห้ามคนเดินเท้าข้ามทางเดินรถด้านนั้น

3) เมื่อมีสัญญาณจราจรไฟสีเหลืองอำพันกะพริบทางด้านใดของทางให้คนเดินเท้าที่ยังไม่ได้ข้ามทางเดินรถ หยุดรอบบนทางเท้าบนเกาะแบ่งทางเดินรถหรือในเขตปลอดภัย แต่ถ้ากำลังข้ามทางเดินรถอยู่ในทางข้ามให้ข้ามทางเดินรถโดยเร็ว

5. ห้ามมิให้ผู้ใดเดินแถว เดินเป็นขบวนแห่ หรือเดินเป็นขบวนใดๆ ในลักษณะที่เป็นการกีดขวางการจราจร เว้นแต่

1) เป็นแถวทหารหรือตำรวจที่มีผู้ควบคุมตามระเบียบแบบแผน

2) แถวหรือขบวนแห่ หรือขบวนใดๆ ที่เจ้าพนักงานจราจรได้อนุญาตและปฏิบัติตามเงื่อนไขที่เจ้าพนักงานจราจรกำหนด

4. ประโยชน์ของการปฏิบัติตามกฎจราจร

1. ทำให้การจราจรบนท้องถนนไม่ติดขัด เมื่อทุกคนปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัดในการขับขี่ยานพาหนะแต่ละคนก็ขับขี่ไปตามเส้นทางของตน ตามกันข้าม ถ้ามีบางคนไม่ปฏิบัติตามกฎจราจรก็อาจจะทำให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัดได้

2. การปฏิบัติตามกฎจราจรจะเป็นการป้องกันอุบัติเหตุที่จะนำมาซึ่งความสูญเสียในชีวิตร่างกาย ทรัพย์สินของประชาชนและประเทศชาติในปัจจุบันนี้ยังมีผู้ฝ่าฝืนกฎหมายจราจรอยู่เสมอ จะเห็นได้จากข่าวอุบัติเหตุตามท้องถนนสายต่างๆ ทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด นักเรียนเป็นผู้หนึ่งจะมีส่วนช่วยรณรงค์ให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายจราจร

เครื่องหมายจราจรประเภทเตือน

ต1 ทางโค้งซ้าย

ต2 ทางโค้งขวา

ต3 ทางโค้งรัศมีแคบเลี้ยวซ้าย

ต4 ทางโค้งรัศมีแคบเลี้ยวขวา

ต5 ทางโค้งกลับเริ่มซ้าย

ต6 ทางโค้งกลับเริ่มขวา

ต7 ทางโค้งกลับรัศมีแคบเริ่มซ้าย

ต8 ทางโค้งกลับรัศมีแคบเริ่มขวา

ต9 ทางคดเคี้ยวเริ่มซ้าย

ต10 ทางคดเคี้ยวเริ่มขวา

ต11 ทางโทตัดทางเอก

ต12 ทางโทแยกทางเอกทางซ้าย

ต13 ทางโทแยกทางเอกทางขวา

ต14 ทางโทแยกทางเอกเยื้องกันเริ่มซ้าย

ต15 ทางโทแยกทางเอกเยื้องกันเริ่มขวา

- ต16 ทางโทเชื่อมทางเอกจากซ้าย
- ต17 ทางโทเชื่อมทางเอกจากขวา
- ต18 ทางโทแยกทางเอกทางซ้ายรูปตัววาย
- ต19 ทางโทแยกทางเอกทางขวารูปตัววาย
- ต20 ทางข้ามทางรถไฟไม่มีเครื่องกั้นทาง
- ต21 ทางข้ามทางรถไฟมีเครื่องกั้นทาง
- ต22 สัญญาณจราจร
- ต23 ทางแคบลงทั้งสองด้าน
- ต24 ทางแคบด้านซ้าย
- ต25 ทางแคบด้านขวา
- ต26 ทางคู่เข้าหน้า
- ต27 สิ้นสุดทางคู่
- ต28 ช่องทางจราจรปิด
- ต29 วงเวียนข้างหน้า
- ต30 สะพานแคบ
- ต31 ทางแคบ
- ต32 ทางลอดต่ำ
- ต33 ทางขึ้นลาดชัน
- ต34 ทางลงลาดชัน
- ต35 เตือนรถกระโดด
- ต36 ผิวทางขรุขระ
- ต37 ทางเป็นแฉ่ง
- ต38 ทางลื่น
- ต39 ผิวทางร่วน
- ต40 สะพานเปิดได้
- ต41 สะพานเปิดได้
- ต42 ทางกำลังซ่อม
- ต43 ระวังคนข้ามถนน
- ต44 โรงเรียนระงั้งเด็ก
- ต45 ระวังเครื่องบินบินต่ำ
- ต46 ระวังทางข้ามทางวิ่งของเครื่องบิน
- ต47 ระวังสัตว์
- ต48 ระวังอันตราย
- ต49 สายไฟแรงสูงพาดต่ำ
- ต50 เตือนทางโค้ง
- ต51 ทางเดินรถสองทาง

ต52 ทางเดินรถสองทางตัดผ่าน

ต53 ให้เปลี่ยนช่องทางจราจร

หลักการเบื้องต้นของกฎหมายเกี่ยวกับการจราจร

ลักษณะสำคัญประการหนึ่งของกฎหมายก็คือ กฎหมายต้องเป็นคำสั่ง หรือข้อบังคับที่ใช้ได้เสมอไป (Continuity) หมายความว่ากฎหมายเมื่อประกาศมีผลบังคับใช้แล้วก็ใช้ได้ตลอดไป จนกว่าจะถูกแก้ไข เปลี่ยนแปลงหรือยกเลิก โดยกระบวนการที่ต้องตามขั้นตอนในภายหลัง เพราะตราบใดที่ยังไม่มีการยกเลิกก็ต้องถือว่ากฎหมายนั้นยังมีอยู่ จะหยิบยกขึ้นมาใช้เมื่อใดก็ยังคงมีผลบังคับใช้ได้ดังสุภาษิตกฎหมายที่กล่าวว่า “กฎหมายนอนหลับบางคราวแต่ไม่เคยตาย” (The Laws Sometime Sleep, Never die) การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการจราจรจะมีการปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการจราจรอยู่ตลอดเวลา จึงจำเป็นต้องเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

การกระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรเป็นการกระทำผิดที่มีโทษทางอาญา ประเภท Mala Prohibita ซึ่งหมายถึงการกระทำผิดที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ว่าเป็นความผิด กล่าวคือการกระทำนั้น ๆ ไม่ได้เป็นความชั่วหรืออาชญากรรมด้วยตัวของมันเองแต่อย่างใด เช่น การที่ผู้ขับขี่รถยนต์จะเลี้ยวซ้าย หรือเลี้ยวขวาก็ย่อมสามารถกระทำได้โดยอิสระหากขับขี่ในบ้านของตนเอง แต่หากขับขี่ไปบนท้องถนนแล้วฝ่าฝืนเครื่องหมายจราจรบังคับห้ามเลี้ยวซ้ายเข้า ก็จะเป็นความผิดทันที ทั้ง ๆ ที่การเลี้ยวซ้ายหรือเลี้ยวขวาก็ไม่ได้เป็นการชั่วหรือเป็นอาชญากรรมแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตามเมื่อกฎหมายบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการจราจรขึ้นมาแล้ว ผู้บังคับใช้กฎหมายก็ต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมต่อทุกคน ดังนั้นผู้บังคับใช้กฎหมายทุกฝ่ายจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในกฎหมายที่เกี่ยวกับการจราจรเป็นอย่างดี เนื้อหาในบทนี้จึงมุ่งที่จะให้ความรู้ความเข้าใจในหลักการเบื้องต้นของกฎหมายเกี่ยวกับการจราจรที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรควรทราบเป็นพื้นฐานเบื้องต้นและนำไปใช้ปฏิบัติงานด้านการบังคับใช้กฎหมายในหน้าที่ของตนได้ ดังมีหัวข้อสำคัญที่ควรศึกษาและทำความเข้าใจดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ปัญหาการจราจร - ที่มาของปัญหาได้จากปัจจัยสำคัญ 4 ประการ คือ

1.1 ถนน และผังเมือง

1.2 ปริมาณรถ และทิศทางการเดินรถ

1.3 พฤติกรรมการขับขี่

1.4 การบริหารงานจราจร

- ถนนตามหลักวิศวกรรมจราจร แบ่งเป็น 4 ประเภท

1. ทางด่วน (Expressway)

2. ถนนสายหลัก (Arterial Street)

3. ถนนสายรอง (Collector Road)

4. ถนนสายย่อย (Local Road)

- ลักษณะของถนน แบ่งเป็นตามลำดับชั้นของถนน ได้แก่ ถนนสายหลัก, ถนนสายรอง, ถนนสายย่อย

- การบริหารงานจราจร ประกอบด้วยปัจจัย 3 E คือ

1. E – Education การให้การศึกษา

2. E – Enforcement การบังคับใช้กฎหมาย

3. E – Engineering การดำเนินการทางวิศวกรรม

- วิศวกรรมจราจร คือ วิศวกรรมแขนงหนึ่ง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวางแผน การออกแบบ การควบคุม ระบบการจราจรของถนนทางหลวง ตลอดจนการใช้บริเวณที่ดินใกล้เคียงและศึกษาความสัมพันธ์กับ ระบบการขนส่งชนิดอื่น หรือหมายถึง การนำเอาหลักการ เครื่องมือ วิธีการ เทคนิค ตลอดจนการ ค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ เพื่อให้ได้มาซึ่งความสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และประหยัดใน การเคลื่อนย้ายขนถ่ายผู้โดยสาร และสิ่งของ

องค์ประกอบของการจราจร มีอยู่ 3 ประการ

1. คนขับรถและคนเดินถนน

2. รถ และ ระบบการขนส่งทางบก

3. ถนนและสัญญาณไฟจราจร

- สัญญาณไฟจราจร (Traffic – Signalization) ใช้ในการควบคุมการจราจร แบ่งเป็น 4 ประเภท

1. ชนิดตั้งเวลาล่วงหน้า (Pre-Timed)

2. ชนิดกึ่งอัตโนมัติ (Semi-Actuated)

3. ชนิดอัตโนมัติ (Fully- Actuated)

4. ชนิดวัดปริมาณความหนาแน่นของรถ (Volume - Density)

ข้อ 2. ระบบควบคุมสั่งการจราจร

คือ ระบบที่ใช้เทคโนโลยีในการควบคุมการจราจร หรือสั่งการไปยังเจ้าหน้าที่บนท้องถนนในการ ประสานการทำงาน, จัดการจราจร เพื่อให้เกิดการควบคุมสภาพการจราจร และมีการวางแผน การจราจรอย่างมีประสิทธิภาพ แบ่งออกเป็น

2.1 ระบบควบคุมและสั่งการ (Command Control System)

- ระบบ CCTV ควบคุมสภาพการจราจรบนท้องถนน (กล้องวงจรปิด) – ควบคุมโดยศูนย์ควบคุมและสั่งการจราจร

- ระบบ ATC ควบคุมสัญญาณไฟจราจรตามทางแยก

- ระบบ อ่านป้ายทะเบียนรถอัตโนมัติ

- ระบบ ถ่ายภาพผู้ฝ่าฝืนสัญญาณไฟ

2.2 ระบบการสั่งการ (Command system)

- สร้างข่ายวิทยุสื่อสารของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชน ให้ สามารถทำงานประสานกันได้ และสามารถควบคุมรถยนต์ทุกชนิด ไว้ในระบบเดียวกัน

2.3 ระบบสารสนเทศ (Information System)

- ระบบแผนที่กราฟฟิก (Graffic Mapping)

- ระบบสถิติสถานภาพข้อมูลจราจร

- ระบบจำลองสถานการณ์จราจร

2.4 ระบบประชาสัมพันธ์ (Public Realation System)

- ระบบแผ่นป้ายสลับข้อความ (Variable Message Signboard)

- ระบบรายงานข่าวทางวิทยุกระจายเสียง

ข้อ 3. คำจำกัดความในกฎหมายเกี่ยวกับการจราจร การจราจรเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องของรถ คน ถนน และมีกฎหมายหลายฉบับซึ่งให้ความหมายหรือคำจำกัดความไว้ต่างกัน จึงจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจให้ชัดเจนในเรื่องดังต่อไปนี้

1.1 เรื่องของ “รถ” กับกฎหมายจราจร ให้ความหมายไว้ดังนี้

ก. ตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ.2522 “รถ” หมายความว่า ยานพาหนะ ทางบกทุกชนิดเว้นแต่

รถไฟ และรถราง (ชนิดของรถ ยังแยกออกเป็นชนิดต่าง ๆ อีก เช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถจักรยาน รถลูกเข็น รถบรรทุก รถบรรทุกคนโดยสาร รถโรงเรียน รถโดยสารประจำทาง รถแท็กซี่ รถลากจูง รถพ่วง ซึ่งมีหมายความหรือคำจำกัดความต่างกันไป

ข. ตาม พ.ร.บ.รถยนต์ พ.ศ.2522 “รถ” หมายความว่า รถยนต์

รถจักรยานยนต์ รถพ่วง รถบดถนน รถแทรกเตอร์ และรถอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (รถยนต์ รถยนต์สาธารณะ รถยนต์-บริการ รถยนต์ส่วนบุคคล รถจักรยานยนต์ รถพ่วง รถบดถนน รถแทรกเตอร์ ก็มีคำจำกัดความต่างกันออกไปอีก)

ค. ตาม พ.ร.บ.การขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 “รถ” หมายความว่า ยานพาหนะทุกชนิดที่ใช้ในการขนส่งทางบก ซึ่งเดินด้วยกำลังเครื่องยนต์ กำลังไฟฟ้า หรือพลังงานอื่น และหมายความรวมถึงรถพ่วงของรถนั้นด้วย ทั้งนี้เว้นแต่รถไฟ

ข้อสังเกต คำว่า “รถ” ตามหมายความของกฎหมายแต่ละฉบับนั้นมีความหมายไม่เหมือนกัน

1.2 เรื่องของ “คน” กับกฎหมายจราจร ให้ความหมายไว้ดังนี้

ก. ตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. 2522 “ผู้ขับขี่” หมายความว่า ผู้ขับรถ ผู้ประจำเครื่องอุปกรณ์การขนส่งตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่ง ผู้ลากขึ้นยานพาหนะ “คนเดินเท้า” หมายความว่า คนเดินและให้รวมตลอดถึงผู้ใช้เก้าอี้ล้อสำหรับคนพิการ หรือรถสำหรับเด็กด้วย “เจ้าของรถ” หมายความว่าผู้ครอบครองรถในครอบครองด้วย “ผู้เก็บค่าโดยสาร” หมายความว่าผู้ซึ่งรับผิดชอบในการเก็บค่าโดยสาร และดูแลคนโดยสารที่อยู่ประจำรถบรรทุกคนโดยสาร

1.3 เรื่องของ “ทาง” กับกฎหมายจราจร มีกำหนดให้ความหมายไว้ตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. 2522 กำหนดให้ความหมายดังนี้ “ทาง” หมายความว่าทางเดินรถ ช่องเดินรถ ช่องเดินรถประจำทาง ไหล่ทาง ทางเท้า ทางข้าม ทางร่วมทางแยก ทางลาด ทางโค้ง สะพาน และ ลานที่ประชาชนใช้ในการจราจร และให้หมายความรวมถึงทางส่วนบุคคลที่เจ้าของยินยอมให้ประชาชนใช้ในการจราจร หรือที่เจ้าพนักงานจราจรได้ประกาศให้เป็นทางตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย แต่ไม่รวมถึงทางรถไฟ

“ทาง” ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะสถานที่เกิดเหตุในคดีจราจรจะต้องเกิดขึ้นในทางเสียก่อนเมื่อคดีเกิดขึ้นในทางแล้ว จึงนำเอาตัวบทกฎหมายตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก ฯ เข้าไปพิจารณา มีความเห็นทางคดีได้

แต่ถ้าเมื่อใดสถานที่เกิดเหตุไม่ใช่ทาง ตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก ฯ นี้แล้ว พนักงานสอบสวนก็ไม่สามารถจะนำเอาตัวบทกฎหมายตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก ฯ นี้เข้าไปพิจารณาที่มีความเห็นทางคดีได้ เมื่อพิจารณาตามคำจำกัดความของคำว่า “ทาง” ตามมาตรา 4 (2) แล้ว สามารถแยกอธิบายได้เป็น 2 ประการ คือ

1)“ทาง” ตามความหมายที่ 1 หมายถึง ถนนหนทางต่าง ๆ ตรอก ซอย โดยสภาพมองเห็นชัดเจน และอยู่ในความดูแลของทางราชการ หรือของแผ่นดิน ในการพิจารณาใช้เป็นสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวนในทางปฏิบัตินั้นไม่มีปัญหาสามารถพิจารณาได้ เช่น ถนนพหลโยธิน ถนนนารายณ์มหาราช ซอยต่าง ๆ ที่แยกออกจากถนนต่าง ๆ ดังกล่าว และตามถนนดังกล่าวก็จะมีเครื่องหมายการจราจรกำหนดไว้

“ลาน” ที่ประชาชนใช้ในการจราจร ซึ่งลานดังกล่าวนี้อยู่ในความรับผิดชอบของทางราชการโดยสภาพที่มองเห็น ลานไม่ใช่ถนนแต่เป็นลานที่ประชาชนใช้ในการจราจร เช่น ในกรุงเทพมหานคร คือ ลานพระบรมรูปทรงม้า เป็นต้น

2)ทาง ตามความหมายที่ 2 หมายถึงทาง ส่วนบุคคล ไม่ว่าจะเป็นของบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคล ก็ได้ แต่ไม่ใช่ของทางราชการไม่ใช่ของแผ่นดิน แต่ที่เป็น “ทาง” เพราะกฎหมายนี้ กำหนดให้เป็นทาง ทางที่เป็นของส่วนบุคคลที่จะจัดว่าเป็นทางตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก ฯ ก็หมายถึงทาง ที่ส่วนบุคคลนั้น (เจ้าของทาง) ยินยอมให้ประชาชนใช้ในการจราจร

สำหรับ “ทาง” ในความหมายที่ 2 นี้พิจารณาแล้วเห็นว่าจะมีปัญหาต่อพนักงานสอบสวนค่อนข้างมาก เพราะบางสถานที่ไม่สามารถจะพิจารณาได้ชัดเจนว่าเจ้าของทางนั้น “ยินยอม” ให้ประชาชนใช้ในการจราจรหรือไม่ และคำว่ายินยอมนั้นแค่ไหน เพียงใดถึงจะว่ายินยอม

ข้อ 4. ศึกษาสภาพของ รถ คน ถนน ว่ามีกฎหมายใดกำหนดไว้เป็นอย่างใด ซึ่ง

ส่วนใหญ่แล้วสภาพของรถจะกำหนดไว้ตาม พ.ร.บ.รถยนต์ฯ (สำหรับรถเล็ก) พ.ร.บ.การขนส่งทางบก ฯ (สำหรับรถ-ใหญ่) เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พบเห็นรถควรพิจารณาเป็นอันดับแรกให้ได้ว่ารถคันดังกล่าว นั้น ดำเนินการถูกต้องเรื่องสภาพของรถตามกฎหมายที่กำหนดไว้หรือไม่เช่นการจดทะเบียน การเสียภาษีประจำปี และการมีเครื่องอุปกรณ์ส่วนควบครบถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ หรือเป็นรถที่ได้รับการยกเว้นตามข้อกำหนดหรือไม่ (พ.ร.บ.รถยนต์ ฯ ม.8,9) เป็นต้น

การสังเกตประเภทของรถที่จดทะเบียนตาม พ.ร.บ.การขนส่งทางบก ฯ สามารถสังเกตได้จาก รหัสตัวเลข 2 ตัว แสดงประเภทการขนส่ง แล้วตามด้วยตัวเลขอีก 4 ตัว ซึ่งเลขรหัส 2 ตัว ข้างหน้านั้นมีการใช้แสดงประเภทของรถขนส่ง ดังนี้

1. รถโดยสารประจำทาง	ใช้หมายเลขตั้งแต่ 10 ถึง 19
2. รถขนาดเล็ก	ใช้หมายเลขตั้งแต่ 20 ถึง 29
3. รถโดยสารไม่ประจำทาง	ใช้หมายเลขตั้งแต่ 30 ถึง 39
4. รถโดยสารส่วนบุคคล	ใช้หมายเลขตั้งแต่ 40 ถึง 49 และ 50 ถึง 59
5. รถบรรทุกประจำทาง	ใช้หมายเลขตั้งแต่ 60 ถึง 69
6. รถบรรทุกไม่ประจำทาง	ใช้หมายเลขตั้งแต่ 70 ถึง 79
7. รถบรรทุกส่วนบุคคล	ใช้หมายเลขตั้งแต่ 80 ถึง 89 และ 90 ถึง 99

สภาพหรือคุณสมบัติของคนที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายจราจรควรจะต้องศึกษาถึง “ผู้ขับขี่” ว่าเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ขับขี่รถนั้น ตรงตามกฎหมาย ตรงตามประเภทของใบอนุญาตหรือไม่ (พ.ร.บ.รถยนต์ ฯ ม.43, ม.43 ทวิ หรือ พ.ร.บ.การขนส่งทางบก ฯ ม.92, ม.94 และ ม.95) เป็นต้น

สภาพของถนนหรือทางควรจะต้องพิจารณาก่อนว่าถนนหรือซอยหรือทางนั้นเป็น “ทาง” ตามความหมายของกฎหมายจราจรตามข้อ 1.3 ที่กล่าวมาแล้วนั้นหรือไม่

ข้อ 5. ศึกษาการใช้ทางเดินรถ ว่าด้วยการขับรถ การเลี้ยวรถ การกลับรถ การขับรถแซงขึ้นหน้า การใช้ความเร็วของรถ การหยุดรถ การจอดรถ มีข้อกำหนดกำหนดไว้อย่างไร ส่วนใหญ่เป็นการกำหนดไว้ตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ.2522 กฎกระทรวง และระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งออกตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก ฯ (มีข้อกำหนดความผิดตามข้อ 7)

ข้อสังเกต ในการปฏิบัติเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรควรทำความเข้าใจในเรื่องเหล่านี้

1.การหยุด การจอด มีเครื่องหมายจราจรการห้ามหยุด และห้ามจอดมีรูปแบบต่างกันตามข้อกำหนด ฯ ออกตาม ม.21 แห่ง พ.ร.บ.จราจรทางบก ฯ กำหนดทั้งการหยุด และการจอดเป็นความผิดต่างกัน ใช้กฎหมายคนละมาตรา (ม.55 และ ม.57) ดังนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรต้องทำความเข้าใจคำว่า “หยุด” กับ “จอด” เพื่อประกอบการแจ้งข้อหาให้ถูกต้อง ดังนี้

“หยุด” น่าจะหมายถึงความถึงพฤติกรรมการไม่เคลื่อนรถไปในทาง ในระยะเวลาสั้น ๆ โดยผู้ขับขี่ยังอยู่ในลักษณะที่ควบคุมรถได้ และสามารถจะเคลื่อนรถไปได้ทันทีที่ต้องการ

“จอด” น่าจะหมายถึงความถึงพฤติกรรมการไม่เคลื่อนรถไปในทาง เป็นระยะเวลา นาน และผู้ขับขี่ไม่อยู่ควบคุมรถนั้น

(พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของคำว่า “หยุด”และ “จอด” ไว้ ดังนี้ “หยุด” เป็นกริยา หมายถึง ชะงัก, นิ่งอยู่กับที่, พัก เช่น หยุดงาน ส่วนคำว่า “จอด” เป็นกริยา หมายถึง หยุดอยู่, ทำให้ติดกัน

2.ถ้ามีเครื่องหมายห้ามเลี้ยวรถ จะกลับรถได้หรือไม่ หรือมีเครื่องหมายห้ามกลับรถ จะเลี้ยวซ้าย หรือขวาได้หรือไม่ และตรงที่ทางร่วมทางแยกไม่มีเครื่องหมายห้ามกลับรถ จะกลับได้หรือไม่

ตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก ฯ ม.53 กำหนดห้ามเลี้ยวซ้าย เลี้ยวขวา หรือห้ามกลับรถ ถ้ามีเครื่องหมายจราจรห้ามเลี้ยวซ้าย เลี้ยวขวา หรือห้ามกลับรถอย่างใด อย่างหนึ่งกำหนดห้ามไว้ และตรงทางร่วมทางแยกกฎหมายกำหนดห้ามกลับรถ เว้นแต่มีเครื่องหมายจราจรให้กลับรถได้

3.การขับรถเมื่อมาถึงทางร่วมทางแยกพร้อมกัน และไม่มีเครื่องหมายแสดงว่าทางใดเป็นทางเอกหรือทางโท จะให้สิทธิรถทางด้านใดไปก่อนตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก ฯ ม.71 กำหนดให้รถทางด้านซ้ายของตนไปก่อน

ข้อ 6. เครื่องหมายจราจร และสัญญาณจราจร เป็นเครื่องหมายและสัญญาณที่ทำให้ปรากฏในทางซึ่งผู้ขับขี่ คนเดินเท้า หรือคนขี่ จูง ไล่ต้อนสัตว์ต้องปฏิบัติตาม

เครื่องหมายจราจร แบ่งเป็น 2 ชนิด (ทำด้วยแผ่นป้าย ไม้ โลหะ ฯ กับเครื่องหมายจราจรบนพื้นทาง) ชนิดที่ทำด้วยแผ่นป้าย ไม้ โลหะแบ่งเป็น 2 ประเภท (บังคับ กับ เตือน) รูปแบบของเครื่องหมายจราจร กำหนดไว้ ตามข้อกำหนดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2522 แก้ไขตามฉบับที่ 2 พ.ศ.2531 และฉบับที่ 3 พ.ศ.2536 ส่วนสัญญาณจราจร แบ่งได้เป็น 3 ชนิด ได้แก่ 1. ทำสัญญาณ หรือสัญญาณมือ 2. เสียงสัญญาณหรือสัญญาณนกหวีด และ 3. ไฟสัญญาณ หรือสัญญาณไฟ

การติดตั้งเครื่องหมายจราจรให้ปรากฏในทางนั้นจะกระทำได้โดยพนักงาน

เจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงาน (หมายถึงเจ้าหน้าที่ ซึ่งได้รับมอบหมาย) ตาม ม.28 แห่ง พ.ร.บ.จราจรทางบก ฯ เท่านั้น บุคคลอื่นจะกระทำหรือติดตั้งไม่ได้

ข้อสังเกต ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรควรแจ้งข้อหาให้ถูกต้องดังนี้

การแจ้งข้อหาแก่ผู้กระทำผิดในกรณีการฝ่าฝืนเครื่องหมายจราจร ตามพ.ร.บ.จราจรทางบก ฯ นั้นเป็นไปได้ 2 กรณี ดังนี้

1. เครื่องหมายจราจรนั้นหากติดตั้งโดยอำนาจตาม ม.28 คือเครื่องหมายจราจรที่มีรูปแบบตามข้อกำหนดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กำหนดไว้แล้วมีผลบังคับใช้ตลอดเวลา (ไม่ใช่เป็นบางเวลา) เช่น ห้ามจอดตลอดเวลา ห้ามเลี้ยวรถตลอดเวลา ห้ามกลับรถตลอดเวลา เป็นต้น เห็นว่า ผู้ฝ่าฝืนกระทำความผิดข้อหา ฝ่าฝืนเครื่องหมายจราจร ฯ (ม.21)
2. เครื่องหมายจราจร นั้นติดตั้งโดยการออกข้อบังคับเจ้าพนักงานจราจร ตาม ม.139 คือ เครื่องหมายจราจรที่มีรูปแบบตามข้อกำหนดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดไว้ แต่มีผลบังคับใช้เป็นช่วงเวลา เป็นส่วนใหญ่ มีการกำหนดเวลาประกอบอยู่ด้วยกับเครื่องหมายจราจรนั้น เพื่อบังคับให้เป็นไปตามข้อบังคับนั้น ๆ เห็นว่า ผู้ฝ่าฝืนกระทำความผิดข้อหาฝ่าฝืนข้อบังคับเจ้าพนักงานจราจร ฯ (ม.139)
3. การติดตั้งเครื่องหมายจราจร จำเป็นจะต้องออกข้อบังคับ ฯ มารองรับก่อนหรือไม่ จึงจะติดตั้งเครื่องหมายจราจรได้

ควรพิจารณา ม.28 แห่ง พ.ร.บ.จราจรทางบก ฯ หากผู้ทำหรือติดตั้งเครื่องหมายจราจร นั้นกระทำโดยบุคคลซึ่งชอบตามกฎหมายกำหนดแล้ว และรูปแบบเครื่องหมายจราจรนั้นเป็นไปตามข้อกำหนด ฯ หากมีผู้ฝ่าฝืนเครื่องหมายจราจรนั้น ย่อมเป็นความผิดตาม ม.21 แห่ง พ.ร.บ.จราจรทางบก ฯ ฐานฝ่าฝืนเครื่องหมายจราจร

ดังนั้น การติดตั้งเครื่องหมายจราจรซึ่งมีรูปแบบตามข้อกำหนดฯบนทางเดินรถเพื่อให้มีผลบังคับใช้ตลอดเวลา ไม่จำเป็นต้องออกข้อบังคับฯ มารองรับแต่อย่างไร

1. ในกรุงเทพมหานคร การออกข้อบังคับเจ้าพนักงานจราจร โดยอาศัยอำนาจตาม ม.139 แห่ง พ.ร.บ.จราจรทางบก ฯ นั้น แบ่งเป็น 2 ประเภท เพื่อสะดวกในการปฏิบัติและมีให้เกิดการสับสนกับพนักงานเจ้าหน้าที่และประชาชน คือ

4.1 ข้อบังคับเจ้าพนักงานจราจร ซึ่งมีผลบังคับใช้เป็นระยะเวลาสั้น ๆ เรียกว่า “ข้อบังคับกองบังคับการตำรวจจราจร” มีผู้บังคับการกองบังคับการตำรวจจราจร เป็นเจ้าพนักงานจราจร (ลงนาม)

4.2 ข้อบังคับเจ้าพนักงานจราจร ซึ่งมีผลบังคับใช้ตลอดการจนกว่าจะมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง เรียกว่า “ข้อบังคับเจ้าพนักงานจราจรในเขตกรุงเทพมหานคร” มีผู้บัญชาการกองบัญชาการตำรวจนครบาลเป็นเจ้าพนักงานจราจร (ลงนาม)

4.3 สำหรับนอกเขตกรุงเทพมหานคร (จังหวัดอื่น ๆ) ข้อบังคับเจ้าพนักงานจราจร มีผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเป็นผู้ลงนาม

ข้อ 7. อำนาจเจ้าพนักงานจราจร และพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานจราจร จะต้องเป็นผู้ได้รับการแต่งตั้งตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทย (ปัจจุบันเป็นคำสั่ง ที่ 387/2541 ลงวันที่ 14 สิงหาคม 2541) และมีอำนาจหน้าที่ตามที่ พ.ร.บ.จราจรทางบก ฯ ม.19, ม.114, ม.133, ม.138, ม.139, ม.142, ม.143, ม.143 ทวิ และ ม.144 กำหนดให้อำนาจไว้

พนักงานเจ้าหน้าที่ คือ ตำรวจซึ่งปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจราจรมีอำนาจหน้าที่บังคับใช้กฎหมายให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และมีอำนาจว่ากล่าวตักเตือนได้ตาม ม.140 แห่ง พ.ร.บ.จราจรทางบก ฯ โดยยกเว้นห้ามว่ากล่าวตักเตือนในความผิดดังต่อไปนี้ ชับซี่รถขณะเสพยาเสพติดให้โทษ ฯ (ม.43 ทวิ) ผู้ขับขี่ขัดคำสั่งเจ้าพนักงานจราจร หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ฯ (ม.59) ผู้ขับขี่เมื่อเกิดอุบัติเหตุแล้วไม่หยุดช่วยเหลือ ไม่แจ้งเหตุ หลบหนี (ม.78) ผู้ขับขี่แข่งรถในทาง (ม.134)

ข้อสังเกต ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรมักประสบปัญหาและไม่เข้าใจในเรื่องเหล่านี้ 1.เมื่อออกไปสั่งจับกุมผู้กระทำความผิดแล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรมีอำนาจยึดบัตรประจำตัวประชาชน แผ่นป้ายทะเบียนแสดงการเสียภาษีรถ หรือบัตรอื่น ๆ ได้หรือไม่ และเมื่อพบผู้กระทำความผิดเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร จำเป็นจะต้องยึดใบอนุญาตขับรถทุกครั้งหรือไม่

ตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก ฯ ม.140 ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรเรียกเก็บใบอนุญาตขับขี่ที่เท่านั้น ไว้เป็นการชั่วคราว และไม่จำเป็นต้องเรียกเก็บหรือยึดใบอนุญาตขับรถไว้ทุกครั้งก็ได้

1.เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร ขอดูใบอนุญาตขับรถ แล้วผู้ขับขี่ไม่ให้ดู จะทำอย่างไร หรือกรณีขูใบอนุญาตให้ดูแล้วไม่ส่งมอบให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร จะเป็นความผิดอะไร

ตาม พ.ร.บ.รถยนต์ ฯ ม.42 กำหนดให้ผู้ขับรถต้องมีใบอนุญาตขับรถเพื่อแสดงต่อเจ้าพนักงานได้ทันที ดังนั้นการไม่แสดงใบอนุญาตขับรถเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรขอ (ต้องแสดงในทันที) จึงเป็นความผิดตามมาตรา นี้ ปรับไม่เกิน 1,000 บาท ตาม ม.66 และการขูให้ดูแต่ไม่ส่งมอบให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร ก็น่าจะถือว่าการกระทำนั้นไม่ได้เป็นการแสดงใบอนุญาตขับขี่ให้ดูด้วยเช่นกัน

ข้อ 8. กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับเจ้าพนักงานจราจร ที่ควรทราบ

เนื่องจากสภาพการจราจรได้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ดังนั้นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจราจร ซึ่งได้กำหนดให้อำนาจผู้มีอำนาจตามกฎหมาย ทำการแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎ กระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับเจ้าพนักงานจราจรให้เหมาะสมอยู่ตลอดเวลา ซึ่งควรทราบ ดังต่อไปนี้

8.1 กฎกระทรวง ฉบับที่ 4(พ.ศ.2522) ว่าด้วย หลักเกณฑ์การบรรทุกของรถบรรทุก (ความกว้าง ความยาว ความสูง)

8.2 กฎกระทรวง ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2522) ว่าด้วย การกำหนดความเร็วของรถ

8.3 กฎกระทรวง ฉบับที่ 16 (พ.ศ.2537) ว่าด้วย การทดสอบผู้ขับขี่มาสุรขณะขับรถ

8.4 คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ 387/2541 เรื่อง แต่งตั้งเจ้าพนักงานจราจรตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ.2522 ฉบับลงวันที่ 14 สิงหาคม 2541

8.5 ข้อกำหนดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วย การกำหนดประเภท และชนิดของรถยนต์ ลักษณะและวิธีการใช้เข็มขัดนิรภัย ฉบับลงวันที่ 6 ตุลาคม 2540

8.6 ข้อกำหนดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วย การดำเนินการบันทึกคะแนน อบรมทดสอบผู้ขับขี่ที่กระทำผิดและการพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ฉบับลงวันที่ 20 เม.ย.2542

8.7 ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วย การใช้วัสดุกรองแสงกับรถที่นำมาใช้ในการเดินรถ ฉบับลงวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2541

8.8 ข้อบังคับเจ้าพนักงานจราจรที่ราชอาณาจักร ว่าด้วย การห้ามรถยนต์บรรทุก 4 ล้อ และ 6 ล้อ เดินในเขตกรุงเทพมหานคร ฉบับลงวันที่ 21 ธันวาคม 2532

8.9 ข้อบังคับเจ้าพนักงานจราจรที่ราชอาณาจักร ว่าด้วย การห้ามรถยนต์บรรทุกถึงขนส่งก๊าซ ตั้งแต่ 6 ล้อขึ้นไป และรถพ่วงเดินในเขตกรุงเทพมหานคร ฉบับลงวันที่ 7 ธันวาคม 2533

8.10 ข้อบังคับเจ้าพนักงานจราจรที่ราชอาณาจักร ว่าด้วย การห้ามรถยนต์บรรทุกตั้งแต่ 10 ล้อขึ้นไป และรถบางชนิดเดินในถนนบางสายในเขตกรุงเทพมหานคร ฉบับลงวันที่ 18 มีนาคม 2539

8.11 ข้อบังคับเจ้าพนักงานจราจรที่ราชอาณาจักร ว่าด้วย การห้ามรถยนต์บรรทุกน้ำมัน ตั้งแต่ 6 ล้อขึ้นไป และรถพ่วง เดินในเขตกรุงเทพมหานคร ฉบับลงวันที่ 12 เมษายน 2542

กฎหมายยาเสพติด

กฎหมายยาเสพติดและบทลงโทษ

ปัจจุบันปัญหา ยาเสพติดได้แผ่ขยายวงกว้างไปทั่วทุกหนแห่ง แพร่กระจายอย่างรวดเร็วราวเกิดโรคระบาด มีการคิดค้นตัวยาแปลกๆ ออกมาขายกันเกร่อ ก่อให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมครอบครัว มีข่าวการจับกุม ข่าวเกวณภัยของยาเสพติดให้เห็นทุกวันทางทีวี หนังสือพิมพ์ แต่เหตุใดจึงมีมากขึ้นทวีความรุนแรงขึ้นทุกที จึงคิดว่าควรนำเสนอให้เห็นบทกำหนดโทษของกฎหมายยาเสพติดซึ่งไม่ค่อยจะมีใครนำมาเสนอให้อ่านกัน

เรามี พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 ที่ใช้เป็นหลักอยู่ และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาหลายครั้งจนกระทั่งล่าสุดจึงมี พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2545 เพื่อปรับปรุงพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 ให้เหมาะสมกับปัญหา โดยแก้ไขโทษในความผิดเกี่ยวกับการมีไว้ในครอบครอง มีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย และจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษจำนวนเล็กน้อยให้มีโทษขั้นสูงสุดลง เพื่อให้บุคคลซึ่งต้องหว่ายาเสพติดเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพตาม กฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 และเพิ่มมาตรการในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษโดยให้มีการค้นได้โดยไม่ต้องมีหมายค้น การให้อำนาจสั่งตรวจหรือทดสอบว่าบุคคลใดมียาเสพติดให้โทษอยู่ในร่างกายหรือไม่ ฯลฯ

ยาเสพติดให้โทษ หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะโดยการกิน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีการใด ๆ แล้วจะทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ รวมตลอดถึงพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นหรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติด และสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษด้วย

ยาเสพติดมีหลายประเภท ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะการแบ่งตามกฎหมาย เช่น

1. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 เช่น แอมเฟตามีน เฮโรอีน LSD ยาอี ฯลฯ
2. พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 เช่น อีเฟดรีน
3. พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 เช่น ทินเนอร์ กาว แล็กเกอร์

1.พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 ได้แบ่งยาเสพติดให้โทษออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรงมี 38 รายการ เช่น เฮโรอีน แอมเฟตามีน แมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) เอ็กซ์ตาซี และแอลเอสดี

ประเภทที่ 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป มี 102 รายการ เช่น ใบโคคา โคคาอิน โคเดอีน ยาสกัดเข้มข้นของต้นฝิ่นแห้ง เมทาโดน มอร์ฟีน ฝิ่นยา (ฝิ่นที่ผ่านกรรมวิธีปรุงแต่งเพื่อใช้ในทางยา) ฝิ่น (ฝิ่นดิบ ฝิ่นสุก มูลฝิ่น)

ประเภทที่ 3 ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นต้นตำรับยาและมียาเสพติดให้โทษประเภท 2 ผสมอยู่ คือ ยารักษาโรคที่มียาเสพติดประเภท 2 เป็นส่วนประกอบอยู่ในสูตร เช่น ยาแก้ไอ ยาแก้ท้องเสีย

ประเภทที่ 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือ 2 มี 32 รายการ เช่น อาเซติก แอนไฮไดรด์ , อาเซติล คลอไรด์

ประเภทที่ 5 ยาเสพติดให้โทษที่ไม่เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึง 4 มี 4 รายการ คือ กัญชา พืชกระท่อม พืชฝิ่น ทุกส่วนของพืชกัญชา ทุกส่วนของพืชกระท่อม และพืชเห็ดขี้ควาย

การแยกประเภทยาเสพติดให้โทษและบtlงโทษ

ข้อหา	ยาเสพติดให้โทษประเภท 1	ยาเสพติดให้โทษประเภท 2
ผลิต นำเข้า ส่งออก	☐ จำคุกตลอดชีวิต และปรับ 1,000,000-5,000,000 บาท ☐ คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ 3 กรัม ขึ้นไป ถือว่ากระทำเพื่อจำหน่าย โทษประหารชีวิต ☐ ผลิตโดยแบ่งบรรจุ รวมบรรจุ คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ไม่เกิน 3 กรัม จำคุก 4-15 ปี หรือปรับ 80,000-300,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ☐ ผลิตเพื่อจำหน่าย คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ไม่เกิน 3 กรัม จำคุก 4 ปีถึงตลอดชีวิต และปรับ 400,000-5,000,000 บาท	☐ จำคุก 1-10 ปีและปรับ 100,000 - 1,000,000 บาท ☐ ถ้าเป็นมอร์ฟีน ผีน โคคาอีน จำคุก 20 ปี ถึงตลอดชีวิต และปรับ 2,000,000-5,000,000 บาท
จำหน่าย ครอบครอง เพื่อจำหน่าย	☐ คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ไม่เกิน 3 กรัม จำคุก 4-15 ปี หรือปรับ 80,000-300,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ☐ คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ตั้งแต่ 3 กรัม- 20 กรัม จำคุก 4 ปี ถึงตลอดชีวิต และปรับ 400,000-5,000,000 บาท ☐ คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ 20 กรัมขึ้นไป จำคุกตลอดชีวิต และปรับ 1,000,000-5,000,000 บาท หรือประหารชีวิต	☐ จำคุก 1-10 ปี หรือปรับ 20,000 - 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ☐ ถ้าเป็นมอร์ฟีน ผีน โคคาอีน คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ไม่เกิน 100 กรัม จำคุก 3-20 ปี หรือปรับ 60,000-400,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์เกิน100 กรัม จำคุก 5 ปี ถึงตลอดชีวิต และปรับ 500,000-5,000,000 บาท
ครอบครอง	☐ คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ไม่ถึง 3 กรัม จำคุก 1-10 ปี หรือปรับ 20,000-200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	☐ จำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ☐ คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ 100 กรัม ขึ้นไป ถือว่าครอบครองเพื่อจำหน่าย
เสพ	☐ จำคุก 6 เดือน - 3 ปี หรือปรับ 10,000-60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	☐ จำคุก 6 เดือน - 3 ปี หรือปรับ 10,000-60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

<p>ใช้อุบายหลอกลวง ชู เชิญ ใช้กำลัง ประทุษร้าย ข่มขืนใจ ให้ผู้อื่นเสพ</p>	<p>☐ จำคุก 1-10 ปี และปรับ 100,000-1,000,000 บาท</p> <p>☐ ถ้าทำโดยมีอาวุธหรือร่วมกัน 2 คนขึ้นไป จำคุก 2-15 ปี และปรับ 200,000-1,500,000บาท</p> <p>☐ ถ้ากระทำต่อหญิงหรือผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นทำผิดอาญา หรือเพื่อประโยชน์ในการทำผิดอาญา จำคุก 3 ปี ถึงตลอดชีวิต และปรับ 300,000 -500,000บาท</p> <p>☐ ถ้าเป็นมอร์ฟิน โคคาอิน เพิ่มโทษขึ้นกึ่งหนึ่ง และถ้ากระทำต่อหญิงหรือผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ จำคุกตลอดชีวิต และปรับ 1,000,000-5,000,000 บาท</p> <p>☐ ถ้าเป็นเฮโรอีน โทษเป็น 2 เท่า และถ้ากระทำต่อหญิงหรือผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ โทษประหารชีวิต</p>	<p>☐ จำคุก 1-10 ปี และปรับ 100,000-1,000,000 บาท</p> <p>☐ ถ้าทำโดยมีอาวุธหรือร่วมกัน 2 คนขึ้นไป จำคุก 2-15 ปี และปรับ 200,000-1,500,000บาท</p> <p>☐ ถ้ากระทำต่อหญิงหรือผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นทำผิดอาญา หรือเพื่อประโยชน์ในการทำผิดอาญา จำคุก 3 ปี ถึงตลอดชีวิต และปรับ 300,000 -500,000บาท</p> <p>☐ ถ้าเป็นมอร์ฟิน โคคาอิน เพิ่มโทษขึ้นกึ่งหนึ่ง และถ้ากระทำต่อหญิงหรือผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ จำคุกตลอดชีวิต และปรับ 1,000,000-5,000,000 บาท</p> <p>☐ ถ้าเป็นเฮโรอีน โทษเป็น 2 เท่า และถ้ากระทำต่อหญิงหรือผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ โทษประหารชีวิต</p>
<p>ใช้อุบายหลอกลวง ชู เชิญ ใช้กำลัง ประทุษร้าย ข่มขืนใจ ให้ผู้อื่นผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย ครอบครองเพื่อ จำหน่าย ครอบครอง</p>	<p>☐ โทษเป็น 2 เท่าของความผิดนั้นๆ</p>	<p>☐ โทษเป็น 2 เท่าของความผิดนั้นๆ</p>
<p>ยุยงส่งเสริมให้ผู้อื่น เสพ</p>	<p>☐ จำคุก 1-5 ปี หรือปรับ 20,000-100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p>	<p>☐ จำคุก 1-5 ปี หรือปรับ 20,000-100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p>
<p>ข้อหา</p>	<p>ยาเสพติดให้โทษประเภท 3</p>	
<p>ผลิต นำเข้า</p>	<p>☐ จำคุก 1-3 ปี และปรับ 100,000- 300,000บาท</p>	
<p>จำหน่าย ครอบครอง เพื่อจำหน่าย ส่งออก</p>	<p>☐ จำนวนไม่เกินกฎกระทรวงกำหนด จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือ ทั้ง จำ ทั้ง ปรับ จำนวนเกินกฎกระทรวงกำหนด จำคุกไม่เกิน 2 ปี และปรับไม่เกิน 200,000 บาท</p>	
<p>ใช้อุบายหลอกลวง ชู เชิญ ใช้กำลัง ประทุษร้าย ข่มขืนใจ ให้ผู้อื่นเสพ</p>	<p>☐ จำคุก 1-10 ปี และปรับ 100,000-1,000,000 บาท</p> <p>☐ ถ้าทำโดยมีอาวุธหรือร่วมกัน 2 คนขึ้นไป จำคุก 2-15 ปี และปรับ 200,000-1,500,000บาท</p> <p>☐ ถ้ากระทำต่อหญิงหรือผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นทำผิดอาญา</p>	

	<p>หรือเพื่อประโยชน์ในการทำผิตอาญา จำคุก 3 ปี ถึงตลอดชีวิต และปรับ 300,000-500,000บาท</p> <p>☐ ถ้าเป็นมอร์ฟีน โคคาอีน เพิ่มโทษขึ้นกึ่งหนึ่ง และถ้ากระทำต่อหญิงหรือผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ จำคุกตลอดชีวิต และปรับ 1,000,000-5,000,000 บาท</p> <p>☐ ถ้าเป็นเฮโรอีน โทษเป็น 2 เท่า และถ้ากระทำต่อหญิงหรือผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ โทษประหารชีวิต</p>
ใช้อุบายหลอกลวง ขู่ เชื้อ ญ ใช้ ก่า ลัง ประทุษร้าย ข่มขืนใจ ให้ผู้อื่นผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย ครอบครอง เพื่อ จำหน่าย ครอบครอง	☐ โทษเป็น 2 เท่าของความผิดนั้นๆ
ข้อหา	ยาเสพติดให้โทษประเภท 4
ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย ครอบครอง เพื่อจำหน่าย	<p>☐ จำคุกตั้งแต่ 1-10 ปี และปรับ 20,000-200,000 บาท</p> <p>☐ 10 กก.ขึ้นไป จำคุก 1 -15 ปี และปรับ 100,000-1,500,000 บาท</p>
ครอบครอง	<p>☐ จำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>☐ 10 กก.ขึ้นไป ถือว่าครอบครองเพื่อจำหน่าย</p>
ใช้อุบายหลอกลวง ขู่ เชื้อ ญ ใช้ ก่า ลัง ประทุษร้าย ข่มขืนใจ ให้ผู้อื่นเสพ	<p>☐ จำคุก 1-10 ปี และปรับ 100,000-1,000,000 บาท</p> <p>☐ ถ้าทำโดยมีอาวุธหรือร่วมกัน 2 คนขึ้นไป จำคุก 2-15 ปี และปรับ 200,000-1,500,000บาท</p> <p>☐ ถ้ากระทำต่อหญิงหรือผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นทำผิตอาญา หรือเพื่อประโยชน์ในการทำผิตอาญา จำคุก 3 ปี ถึงตลอดชีวิต และปรับ 300,000-500,000บาท</p> <p>☐ ถ้าเป็นมอร์ฟีน โคคาอีน เพิ่มโทษขึ้นกึ่งหนึ่ง และถ้ากระทำต่อหญิงหรือผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ จำคุกตลอดชีวิต และปรับ 1,000,000-5,000,000 บาท</p> <p>☐ ถ้าเป็นเฮโรอีน โทษเป็น 2 เท่า และถ้ากระทำต่อหญิงหรือผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ โทษประหารชีวิต</p>
ใช้อุบายหลอกลวง ขู่ เชื้อ ญ ใช้ ก่า ลัง ประทุษร้าย ข่มขืนใจ ให้ผู้อื่นผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย ครอบครองเพื่อ	☐ โทษเป็น 2 เท่าของความผิดนั้นๆ

จำหน่าย ครอบครอง		
ข้อหา	ยาเสพติดให้โทษประเภท 5 (กัญชา ฝิ่น เห็ดขี้ควาย)	ยาเสพติดให้โทษประเภท 5 (พืชกระท่อม)
ผลิต นำเข้า ส่งออก	☐ จำคุกตั้งแต่ 2-15 ปี และปรับ 200,000-1,500,000 บาท	☐ จำคุกไม่เกิน 2 ปี และปรับไม่เกิน 200,000 บาท
ครอบครอง	☐ จำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ☐ 10 กก.ขึ้นไป ถือว่าครอบครองเพื่อจำหน่าย	☐ -จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
จำหน่าย ครอบครอง เพื่อจำหน่าย	☐ ไม่ถึง 10 กก. จำคุก 2-10 ปี หรือปรับ 40,000-200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ☐ 10 กก.ขึ้นไป จำคุก 2 -15 ปี และปรับ 200,000- 1,500,000 บาท	☐ ไม่ถึง 10 กก. จำคุกไม่เกิน 2 ปี และปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ☐ 10 กก.ขึ้นไป จำคุกไม่เกิน 2 ปี และปรับไม่เกิน 200,000 บาท
เสพ	☐ จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	☐ จำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท
ใช้อุบายหลอกลวง ชู เชื้อ ญ ใช้ ก่า ล้าง ประทุษร้าย ข่มขืนใจ ให้ผู้อื่นเสพ	☐ จำคุก 1-10 ปี และปรับ 100,000-1,000,000 บาท ☐ ถ้าทำโดยมีอาวุธหรือร่วมกัน 2 คน ขึ้นไป จำคุก 2-15 ปี และปรับ 200,000-1,500,000บาท ☐ ถ้ากระทำต่อหญิงหรือผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นทำผิดอาญา หรือเพื่อประโยชน์ในการทำผิดอาญา จำคุก 3 ปี ถึงตลอดชีวิต และปรับ 300,000 -500,000บาท ☐ ถ้าเป็นมอร์ฟีน โคคาอีน เพิ่มโทษขึ้นกึ่งหนึ่ง และถ้ากระทำต่อหญิงหรือผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ จำคุกตลอดชีวิต และปรับ 1,000,000-5,000,000 บาท ☐ ถ้าเป็นเฮโรอีน โทษเป็น 2 เท่า และถ้ากระทำต่อหญิงหรือผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ โทษประหารชีวิต	☐ จำคุก 1-10 ปี และปรับ 100,000-1,000,000 บาท ☐ ถ้าทำโดยมีอาวุธหรือร่วมกัน 2 คน ขึ้นไป จำคุก 2-15 ปี และปรับ 200,000-1,500,000บาท ☐ ถ้ากระทำต่อหญิงหรือผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือเพื่อจูงใจให้ผู้อื่นทำผิดอาญา หรือเพื่อประโยชน์ในการทำผิดอาญา จำคุก 3 ปี ถึงตลอดชีวิต และปรับ 300,000 -500,000บาท ☐ ถ้าเป็นมอร์ฟีน โคคาอีน เพิ่มโทษขึ้นกึ่งหนึ่ง และถ้ากระทำต่อหญิงหรือผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ จำคุกตลอดชีวิต และปรับ 1,000,000-5,000,000 บาท ☐ ถ้าเป็นเฮโรอีน โทษเป็น 2 เท่า และถ้ากระทำต่อหญิงหรือผู้ยังไม่บรรลุนิติภาวะ โทษประหารชีวิต
ยุยงส่งเสริมให้ผู้อื่น	☐ จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน	☐ จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน

เสพ	20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
ใช้อุบายหลอกลวง ชู เชิญ ใช้กำลัง ประทุษร้าย ข่มขืนใจ ให้ผู้อื่นผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย ครอบครองเพื่อ จำหน่าย ครอบครอง	☐ โทษเป็น 2 เท่าของความผิดนั้นๆ	☐ โทษเป็น 2 เท่าของความผิดนั้นๆ

2.พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518

1. ห้ามผู้ใด ผลิต ขาย นำเข้าหรือส่งออกวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทประเภทที่ 1 และ 2 นอกจากกระทรวงสาธารณสุข หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทประเภทที่ 2 ขายได้ โดยแพทย์ สัตวแพทย์ ทันตแพทย์ เฉพาะผู้ป่วยของตน หรือกระทำโดยกระทรวง ทบวง กรม สภากาชาดไทย องค์การเภสัช หรือสถานที่ที่ราชการกำหนด โทษจำคุก 5 - 20 ปี และปรับ 100,000 - 400,000 บาท

2. ห้ามผู้ใดผลิต ขาย นำเข้าหรือส่งออกวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทประเภทที่ 3 และ 4 เว้นแต่ได้ขออนุญาตแล้วตามกฎหมายซึ่งต้องมีเภสัชกรเป็นผู้รับผิดชอบควบคุม โทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี และปรับไม่เกิน 100,000 บาท

3. ห้ามผู้ใดเสพวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทประเภทที่ 1 ห้ามผู้ใดเสพวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทประเภทที่ 2 เว้นแต่สั่งโดยแพทย์, ทันตแพทย์ผู้ให้การรักษา ห้ามผู้ใดครอบครองหรือใช้ประโยชน์วัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทประเภทที่ 1-2 โดยมีได้รับอนุญาต โทษจำคุก 1 - 5 ปี และปรับ 20,000 - 100,000 บาท

4.ห้ามผู้ใดจงใจ ชักนำ ยุยงส่งเสริมหรือใช้อุบายล่อลวงชูเชิญให้ผู้อื่นเสพวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท โทษจำคุก 2 - 10 ปี และปรับ 40,000 - 100,000 บาท และถ้ากระทำต่อหญิงหรือบุคคลที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือจงใจเพื่อให้ผู้อื่นกระทำความผิดอาญา หรือเพื่อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่นในการกระทำความผิดอาญา โทษจะเพิ่มขึ้นเป็นจำคุก 3 ปี ถึงตลอดชีวิต และปรับ 60,000 - 500,000 บาท

3.พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย ปี พ.ศ. 2533

1. ขายสารระเหยแก่ผู้มีอายุไม่เกิน 17 ปี (โดยไม่ใช้นำไปใช้เพื่อการศึกษา) จำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2. จัดหาหรือขายสารระเหยแก่ผู้ติดสารระเหย เสพสารระเหย ชักจูง หลอกลวง บังคับให้ผู้อื่นเสพสารระเหย จำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าผู้สุดดมอายุไม่เกิน 17 ปี ศาลอาจเรียกตัวพร้อมผู้ปกครองมาว่ากล่าวตักเตือน และปล่อยตัวไป แต่ถ้าเห็นว่าเป็นผู้ติดสารระเหยอาจส่งไปบำบัดรักษา ถ้าอายุเกิน 17 ปีและติดสารระเหยด้วย ศาลอาจส่งไปบำบัดรักษาเช่นกัน โดยชดเชยระยะเวลาบำบัดทดแทนค่าปรับหรือการจำคุก การบำบัดรักษาไม่ครบตามกำหนดโดยหลบหนีออกไปจากสถานบำบัด หากถูกจับได้ซ้ำจะได้รับโทษเพิ่มขึ้น การนำเสนอบทลงโทษตามกฎหมายยาเสพติด หวังว่าคงจะเป็นประโยชน์ในการเตือนให้เห็นว่า การเกี่ยวข้องกับยาเสพติดนั้นมีโทษ

ภาคผนวก จ
รูปจัดโครงการ

โครงการบริการวิชาการทางกฎหมายสู่ชุมชน

รับลงทะเบียน

กล่าวเปิดโครงการ

บรรยายเกี่ยวกับกฎหมายจราจร

บรรยายกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

กล่าวปิดโครงการ

ผู้เข้าร่วมโครงการ

สิ้นสุดการดำเนินโครงการ

ภาคผนวก ฉ
คำสั่งต่างๆ

ภาคผนวก ช
กำหนดการ

กำหนดการ

โครงการบริการวิชาทางกฎหมายสู่ชุมชน

“อบรมสัมมนาให้ความรู้พื้นฐานทางกฎหมาย และการอำนวยความสะดวก
ให้แก่นักเรียน

ในวันที่ 25 กรกฎาคม 2560

ณ ห้องประชุม โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี

เวลา 08.00 – 08.30 น.	ลงทะเบียนและรับเอกสาร
เวลา 08.30 – 09.00 น.	พิธีเปิดโครงการ โดย อาจารย์ยศเสณ รัตนวิไล ประธานหลักสูตรนิติศาสตร์
เวลา 09.00 – 10.30 น.	วิทยากรบรรยาย ในหัวข้อ “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ กฎหมาย” โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอกฉัตร วิทยอภิบาลกุลเวลา
10.30 – 12.00 น.	วิทยากรบรรยาย ในหัวข้อ “กฎหมายจราจร” โดย อาจารย์พล บุษชะ
เวลา 12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน
เวลา 13.00 – 14.30 น.	วิทยากรบรรยาย ในหัวข้อ “กฎหมายยาเสพติด” โดย อาจารย์วานิช ทองเกตู
เวลา 14.30 – 16.00 น.	ตอบปัญหา แสดงความคิดเห็น
เวลา 16.00 – 16.30 น.	พิธีปิดโครงการ

****หมายเหตุ เวลา 10.30 – 10.45 น. และ 14.45 – 15.00 น. พักรับประทานอาหารว่างและ
เครื่องดื่ม

คณะกรรมการ

1. อาจารย์คณิศ	รัตน์วิไล
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอกฉัตร	วิทย์อภิบาลกุล
3. อาจารย์สุรเดช	สุวรรณชาติรี
4. อาจารย์ฐานนท์	มณีนิล
5. อาจารย์อารยา	ชินวรโกมล
6. อาจารย์อารีฟ	มะกะ
7. อาจารย์วานิช	ทองเกตุ
8. อาจารย์ชลธิชา	สุรัตน์สัญญา
9. อาจารย์สิริพัฒน์	รันดาเว
10. อาจารย์พล	บุษชะ